

Ménes Attila

A Bihari fedőnevű ügynök élete

Előszó

A magyar közelmúlt színházba illő nagy témája az ügynök-beszervezések, III/ I-II-III-ak. Természetesen úgy, ahogy ez kihat a jelenre. Ascher Tamás Vígszínházbeli *Ördögök* rendezésében Sztavrogin úgy hal meg, ahogy Bódy Gábort megtalálták; Esterházy Péter megírja nagy könyvét, a *Harmonia caelestis* és kénytelen megírni mellé a *Javított kiadást*; Novák Dezső, kétszeres olimpiai bajnok labdarúgó, egy este azt mondja a feleségének: üljél le, most mesélni fogok...; MGP, a rettegett színházi kritikus büntetésből nem jelenhet meg nyomtatott lapjában; Szabó Istvánról akkor rántják le a leplet, mikor filmjével megnyílik az ikszedik Filmszemle. A Forgách testvérek között nincs megegyezés, a közvélemény elé tárják-e szülei valódi életét, stb... ezért, ezekért keresem ezt a témát.

Írtam volna operettet. Úgy éreztem, a szocializmus rothasztó világa, megfigyelésre, besúgásra alapuló rendszere és az azt takaró máz ebben az idilli műfajban tudna leginkább megszólalni. Micsoda kivételes helyszín, például egy első felvonásnak, bármilyen eszpresszó, ahol a tartótiszt találkozhat beszerzettjével, álcázásul virágot vagy bonbont adhat át neki. Második felvonás: szakemberek lepnek el egy bérlakást, amit bepoloskáznak, lehallgató készülékeket helyeznek el, gyorsan, szakszerűen dolgoznak, majd ugyanebben a szobában szerelmi légyottra kerül sor egy szamizdatos író és egy tartótiszt lánya közt, aki épp megtagadta apját. A harmadik felvonás pedig a jelenben játszódik, amiben a valamikori tartótiszt lánya, már mint jónevű képzőművész megbízást kap Kerényi Imrétől, megfestené-e jó pénzért annak a bizonyos rendőrtámadásnak a képét, amikor a fideszes nagygyűlésről távoztak az Orbán hívők... stb... Egy ilyen szinopszis mondjuk érdekelt volna. Efféle drámák azonban nem születtek, én is most írtam csak le, hogy választ kapjak arra a kérdésre, mi is érdekelt engem ebben a Ménes Attila-darabban. Elsősorban az, hogy megírta. Tehát létezett, lehetett hallani róla (konkrétan: rádióban). Aztán írtam a Facebookon (ott ma szinte mindenki elérhető), küldené el nekem. Elküldte. Elolvastam. És volt benne annyi színpadi érzék, amitől azt gondolhattam, érdemes foglalkozni ezzel.

Mi is a *Bihari*? Dokumentum-dráma? Semmi esetre sem: nem tartalmaz elég adatot, valós részletet, hogy az lehessen. Történelmi dráma? Ahhoz túl hézagos, akkora időugrásokkal, hogy nem is lehet egységes drámává szervezni. Szabályos színműnek sem nevezhető, hiszen semmiféle szabálynak nem felel meg. Fikció? Ugyan, hiszen maga a szerző állította, hogy Tar Sándorról szól. Hőse: Sándor. (Ha nem tudnánk, hogy nagy író, még azt hihetnénk, hogy nem az. Teljesen érdektelen figura. Nem is színdarabba való.) Mindenki más kitalált személy. Van rajta kívül bárki is e műben, akinek sorsa lenne? Olyan szereplő, aki körüljárható karakter? Nincs. Fel-feltűnnek alakok, aztán minden következmény nélkül eltűnnek. Mondhatni, szabálytalan dráma. De még annak is ügyetlen. Van egy jelenet az NDK-ban, ottani elvtársakkal: kicsit ülnek az asztal körül, aztán soha többet nem kerülnek elő. Ottani szerepük is értelmezhetetlen. Praktikusán: ha előadjuk, közel tucatnyi színész boldogtalanul lézeng a színházi büfében. Ha tapsra mennek, a közönség már arra sem emlékszik, benne voltak-e a darabban, vagy sem. Az utolsó jelenet közel eljátszhatatlan: a Nap TV egy riportját halljuk, amelyben a híres író egyszer és mindenkorra kiírja Tart a magyar irodalomból, kisvártatva megjelenik Sándor képzeletében a régi szerelem elhunyt figurája, és halálba ringatja.

Ugyanakkor az első jelenet szabályos kis realista remeklés a kanszagú NDK munkásszállón. Az ügyetlen második jelenetben nagy találmány Tariska elvtárs csókja. Az első rendőrségi epizód ügyesen megírt, már-már thrillerbe illő jelenet a kínzástól a szervezésig. A második rendőrségi jelenet kegyetlen abszurd a tartótiszt és beszerzett családias együvé tartozásáról.

Ezek az epizódok külön-külön és együtt is színpadra kíváncznak. Nem is rossz arány. És ha van a színházban színész, aki Sándort eljátszhatja, hitelesíti... akkor miért is ne adjuk elő?!

Máté Gábor

Szereplők a megjelenés sorrendjében

SÁNDOR

ANDRÁS

GÉCZY fiatal munkás

LAJTOS fiatal munkás

TITKÁRNŐ

TARISKA ELVTÁRS idősebb férfi

PÁRTTAGOK szám szerint négyen

LEMKE ELVTÁRS negyven körüli

NÉMET ELVTÁRS

LACI tizenöt éves

IMRE harminc körüli

TARTÓTISZT idősebb férfi

SZABADI ELVTÁRSNŐ negyvenes

RENDŐR huszonöt év körüli

1. jelenet

Történik 1973 tavaszán, egy keddi napon. A helyszín egy lipcsei munkásszálló nyolcadik emeleti szobája. A helyiségben három heverő, szekrények, elől asztal, székek. A falakon körben színes újságkivágások; meztelen nők, autócsodák, futballcsapatok képei. Egyetlen hatalmas ablak elfüggönyözve. Félhomály.. Éjjeli lámpa gyullad. SÁNDOR ruhátlanul ül az egyik ágyon, háttal a nézőtérnek. ANDRÁS még az ágyban fekszik

SÁNDOR Nem kéne már felöltözni?

ANDRÁS Egy kicsit még ráérünk. Addig visszabújhatnál mellém.

SÁNDOR Csak attól félek, hogy jön valaki.

ANDRÁS Kicsoda?

SÁNDOR A Lajtos, vagy a Géczy.

ANDRÁS Ne aggódj, elmentek azok a kocsmába. Majd csak estére jönnek haza, hét után. Gyere, feküdj még vissza mellém!

SÁNDOR De a Géczynek reggel fáj a hasa, lehet, hogy korábban haza jön.

ANDRÁS Haza, persze. Fogadjunk, hogy nem jön meg hét előtt! Van még egy teljes óránk.

SÁNDOR Hasmenése volt, fosott egész nap. Mi ott gürítettünk a tizenhatodikon, az meg aludt a retyón, aztán meg a tetőn napozott. *(Csend)* Inkább mégis öltözzünk föl!

ANDRÁS Mindig idegeskedsz, tisztára agybajos vagy Sanyikám!

SÁNDOR Nem tehetek róla.

ANDRÁS kikel az ágyból, szorosan SÁNDOR mellé ül, aki sietve felhúzza alsónadrágját, zokniját, mackónadrágját, trikóját

ANDRÁS Azt ígérted, hogy főzünk valamit.

SÁNDOR Főzhetünk. Hoztam tojást, szalonnát meg paprikát. Neked meg van paradicsomod. *(Cigarettát vesz elő, odakínálja ANDRÁSNAK, rágyújtanak)*

ANDRÁS Utálok ezt a német cigarettát, olyan az íze mint a patkányfosnak. A jó kis Symphoniám meg elfogyott. *(Inget vesz)*

SÁNDOR Milyen ronda ez az ing. Honnan szeded ezeket a ronda ingeket?

ANDRÁS Ne a külső alapján ítéld, jó kis német ing ez, strapabíró.

SÁNDOR *(Sört bont, tölt maguknak)* De a sörük legalább jó.

ANDRÁS Az jó, de én a Kőbányait jobban szeretem. Még a Borsodit is, pedig annak van egy ilyen mellék íze. Mégiscsak hazai.

SÁNDOR Annyira vágysz haza? Honvágyad van?

ANDRÁS Vágyik a franc. Mindegy nekem, hogy hol vagyok, itt, vagy otthon. Otthon sincs senkim. Tudod, nekem családom sincs. Igazi nomád vagyok, egy hontalan gyerek. Neked legalább élnek a szüleid meg a testvéreid.

SÁNDOR Ja, igen, az anyám...ha így meglátna most...veled András... Nagyon szeretem az anyámat.

ANDRÁS Látod, ez az előnye annak, ha árva az ember. Nincs, aki előtt vigyázzban kéne állni, hazudni, megjátszani magam. Így legalább az lehetek, aki akarok, nem kérdik, hova megyek, mit csinálok. Hálistennek szarik rám a világ.

SÁNDOR Mikor leszel rendes ember, mikor nősz meg végre, mikor alapítasz családot...

ANDRÁS Hát igen.

SÁNDOR Maszkot le, maszkot föl.

Kis csönd

Neked nincs kitől félned. Anyám mindig mondja, kisfiam már harminchárom éves vagy, mi lesz veled? Elmész külföldre... Mindig ezt hallgatom, hogy az mire való... utálom azt, ami vagyok.

Csend

ANDRÁS Lehet, hogy sejtenek valamit?

SÁNDOR Nem sejtenek azok semmit. Bele is döglének, ha megsejtenék! Addig élnek és nem tovább.

ANDRÁS Azért, mert egy buta buzi vagy fiam, egy homokos buzeráns.

SÁNDOR Ne mond ki ezt a szót, jobban gyűlölöm mindennél... én... nem vagyok... buzi.

ANDRÁS Ja, persze, te egy kis hamupipőke vagy fiam. Egy érzékeny királylány. Egy töketlen buzzancs.

SÁNDOR Szemét alak vagy, gyűlöllek!

Ellenséges csend. ANDRÁS öltözködni kezd, nadrág, szandál, atléta trikó

ANDRÁS Ne piszkáljuk egymást, nincs most kedvem veszekedni! *(Nadrágja zsebébe nyúl, papírlapot vesz elő, széthajtja)* Írtam egy új verset, felolvashatom?

SÁNDOR Persze.

ANDRÁS *(Megköszörüli a torkát)* *Idővel megbölcösül az ember,*

Már semmi se fáj úgy, mint régen.

A vénség lombjai békésen,

Lankadtan lebegnek.

Tudják, hogy nincs feltámadás

És végül már semmi se fáj

Hallgatnak, töprengenek. SÁNDOR a fejét vakarja, ANDRÁS merően nézi

SÁNDOR És?

ANDRÁS És? Mi az, hogy és?

SÁNDOR Ilyen rövid? Még vártam volna valamit. Azt hittem jön még valami. Szerintem ez így kevés.

ANDRÁS Nem tetszik?

SÁNDOR Szerintem nincs kész. Még dolgozni kell rajta.

ANDRÁS *(Összegyűri a papírt és elhajítja)* Mindegy. Tehetségtelen vagyok. Soha többet nem mutatom meg neked, amit írtam.

SÁNDOR Te hülye vagy András.

Hallgatnak

ANDRÁS Te írtál valamit?

SÁNDOR Már rég óta semmit. Nincs hozzá agyam. Fáradt vagyok, sose alszom ki magam, ez a meló is rohadt, utálom, mint a szart.

SÁNDOR nekilát, nagyjából rendbe teszi az ágyat, szellőztet

Lehet, hogy soha többet nem írok semmit. Nincs értelme. A többiek is csak kiröhögnek.

ANDRÁS Én nem röhögök ki... Hogy is volt az... *(Idézi)* „Csattog a kegyetlen távol.

Valaki keresztet ácsol.”

Ez szép. Ha ezt egyszer megértené valaki...

SÁNDOR Pont attól félek, hogy megértik. Versben nem tudok hazudni. Ha leírok valamit, mindig úgy érzem, elárulom a legféltettebb titkaimat. Ettől félek a legjobban. Hogy egyszer csak mindenki megérti. Sürgősen abba kéne hagyni ezt az egészet.

ANDRÁS *(Megsimogatja SÁNDOR fejét, hátát)* Félsz?

SÁNDOR Hogy az istenbe ne félnék. Állandóan félek, még álmomban is.

ANDRÁS Ne félj! Ha félsz, azt rögtön észreveszik rajtad. Én már régóta nem félek. Engem már nem érdekel. Túl vagyok a félelmen... Az óvatosság...az ésszerű óvatosság kisfiam

SÁNDOR A múlt héten is hülyére vertek valakit.

ANDRÁS A svábok? hallottam.

SÁNDOR Látásból ismertem is a srácot, villanyszerelő. Péntek éjjel, a diszkó előtt a parkolóban. Elkapták, voltak vagy húszan.

ANDRÁS És mi lett vele? Meghalt?

SÁNDOR Csak a kezét meg a lábát törték el, így hallottam.

ANDRÁS Biztos hülye volt szegény. Nagyon berúgott, elkezdett fogdosni...

SÁNDOR Biztos.

Hallgatnak

ANDRÁS Mikor érsz rá legközelebb?

SÁNDOR Nem tudom.

ANDRÁS Szombaton?

SÁNDOR Szombaton nem. Egész nap melózunk, tudod, felajánlás a delegáció miatt.

ANDRÁS Ja, igen, kiment a fejemből. Felajánlás, persze! Én nem ajánlottam fel semmit. Te is megszavaztad, mi? Bűdös kommunista szombat, hogy rohadnának meg! Nem hagyják élni az embert. Te is megszavaztad, lefogadom.

SÁNDOR Nem rajtam múlt, elhiheted. Mindegy volt, hogy szavazok.

ANDRÁS De megszavaztad, mi?

SÁNDOR A szakszervezet találta ki... Hogy le vagyunk maradva a tervtől és jönnek hazulról a minisztériumból.

ANDRÁS Akkor nem jó ez a szombat se . Vasárnap esetleg? Elmehetnénk kirándulni!

SÁNDOR Nem tudom.

ANDRÁS Mit nem tudsz? Alig vagyunk együtt. Vasárnap délelőtt felülünk a vonatra. Ott szállunk le, ahol akarunk, senki nem ismer bennünket.

SÁNDOR *(Fakó hangon)* Vasárnap is van egy csomó meló. Nem tudom mikor érek rá. Lehet, hogy abba kéne hagynunk ezt az egészszet. Minek erőltetni?

ANDRÁS Hülye vagy, beszari hülye buzi vagy kisfiam... Ismerlek már. Szakítani akarsz, csak nem mered a szemembe mondani.

SÁNDOR Nem tudom. Nem tudom, hogy mit csináljak.

ANDRÁS Már nem szeretsz...

SÁNDOR Nem tudom. Most nem tudok mit mondani András, ne haragudj!

ANDRÁS Mond meg, ha már nem szeretsz. Nézz rám, és mondd a pofámba! *(Szenvedélyesen átöleli)*

SÁNDOR *(Hozzásimul)* Nem tudom mi értelme van ennek amit csinálunk.

ANDRÁS Te semminek se tudod az értelmét Sanyi...Összejöttél valakivel? Nyugodtan mondd meg!

SÁNDOR Nem jöttem össze senkivel.

ANDRÁS Ha megcsalsz...ha megcsalnál, kinyírlak, bizony isten! Esküszöm, hogy kinyírlak, nem viccelek! Ezt ne felejtsd el! Ha el mersz hagyni, elvágom a torkodat.

SÁNDOR *(Kezébe veszi ANDRÁS kezét)* Nem áll jól neked, ha ilyen vagy. Mióta az eszemet tudom, itt érzem magam mellett a halált. Ezzel nem tudsz engem megijeszteni és utálok, hogy mindig csak veszekszünk.

Ellenséges csend. ANDRÁS feszülten nézi SÁNDORT, aki fásultan bámul maga elé

ANDRÁS Mondd ki végre amit akarsz... Már ahogy bejöttél, éreztem, hogy mondani akarsz valamit. A csókok is olyan hideg volt ma. Alig értél hozzám, csak hagyta megdugni magad

SÁNDOR Ne haragudj... csak... Sokat gondolkoztam. Sokat gondoltam rád is, hogy mi lesz veled.

ANDRÁS Hogy mi lesz velünk... Az a te bajod, hogy túl sokat agyalsz Sanyi. Az ágyban is folyton agyalsz. Nem kell annyit agyalni. Élni kell, nem gondolkodni. Engedd el magad! Egyfolytában feszült vagy és gondolkozol.

SÁNDOR Luxus, tudom.

ANDRÁS Aki túl sokat járhatja az agyát, túl sokat fél az sosem lesz önmaga. *(Szünet)* Szeress engem jobban és ne törődj semmivel!

Hallgatnak. SÁNDOR az asztalhoz lép, ahol egy félbehagyott sakkjátszma állását nézegeti. Felemeli a sötét huszárt, lép vele

ANDRÁS Légy szíves ne piszkálj bele! Rakd vissza a csikót a helyére, nem a te játszmad! Este a Lajtossal befejezzük.

Csend

Mondtam már, hogy kocsira gyűjtök? Ki is néztem egy fasza Wartburgot. Vajsárga, megkímélt, karcmentes állapotba Garázsban tartották. Látod, én ilyesmin járatom az eszem. Van egy Joachim nevű srác, attól venném a kocsit. Még két hónap és együtt a lóvé. Akkor elmehetünk a kirándulni. Elmehetünk a tengerhez is. Együtt mennénk. Az erdők is olyan szépek errefelé, a fenyvesek. Mindig tervezgetem, hogy elviszlek a tengerhez, vagy a fenyvesek közé, ahol csak mi vagyunk.

SÁNDOR Igen, már mondtad.

ANDRÁS Az ilyen kis dolgokért jó élni. Elmennénk oda, ahol senki se ismer bennünket, képzeld el! Vinnénk hálósákokat, süthetnénk szalonnát valami tisztáson.

SÁNDOR Über romantisch. Jönnének a szagra a törpék.

ANDRÁS Látod milyen vagy?! Egy fasz vagy te Sanyi! Mindig elrontod a kedvem. Ehhez értesz.

SÁNDOR Saját magunk elől úgysem bújhatunk el. Legfeljebb csinálunk egy jó kis erdőtüzet.

ANDRÁS Jól van, akkor menj haza a kurva Magyarországra és firkáld össze a budi falát az állomáson! Nem vagyok kíváncsi rád! Menj vissza a saját szobádba, légy szíves! Ma nem lehet tárgyalni veled. Szevasz!

ANDRÁS bekapcsolja a televíziót, pergő nyelvű német bemondót hallani, majd munkásmozgalmi indulók csendülnek fel. SÁNDOR nem mozdul

SÁNDOR Hagyjuk!

Ellenséges csend

ANDRÁS Meg se mosdottál, így jöttél be hozzám. Ha tudni akarod bűzlesz, undorító vagy! Legalább minimálisan megmosakodhattál volna! Én várlak, mint egy hülye, egyfolytában csak rád várok, te meg... *(Szünet)* Elhanyagolod magad. Borostás vagy, rád fognak szólni. Meglátod, hogy az lesz a vége, hogy rád fognak szólni. A nadrágod is peccsétes, csupa kosz. Add ide, majd én kimosom benzinnel!

SÁNDOR Én is ki tudom mosni.

ANDRÁS Na gyerünk, gyerünk, vedd már le, majd adok másikat. Nem járhatsz így, mindjárt jönnek!

SÁNDOR engedelmeskedik, leveszi a nadrágját. ANDRÁS a szekrényből kopott farmert híz elő, nagyjából ugyan az a méret, odadobja SÁNDORNAK, aki sietve magára ölti. ANDRÁS a levetett nadrágot a szekrény aljára rejti

ANDRÁS Majd visszakapod. Szebben kimosom én, mint a jó édes anyukád. De legjobb lenne, ha vennék neked egy újat. Olyan vagy, mint egy gyerek, egyedül fészülködni se tudsz. *(Megfésüli SÁNDORT)* Nna, így jó lesz! Így már elmehetsz emberek közé.

SÁNDOR Szeretlek!

ANDRÁS *(Kis hallgatás után)* Én is szeretlek, de ne áruld el senkinek kisfiam! *(Kis csend)* Azért szeretsz, mert törődöm veled.

SÁNDOR Nem csak azért.

ANDRÁS Akkor jó. *(Csönd)* Az intézetben muszáj volt megtanulni a rendet. Beágyazni, összerakni a holmit, takarítani, vigyázzban állni, kussolni. Volt egy nevelőtanárunk, a Surján, az a vonalzó élével verte a fejünket, ha olyanja volt. Véresre verte a fejünket, most is megvan a nyoma. *(Megmutatja)* Azt csinált velünk, amit akart. Erőszakoskodott is, fogdosott, meg minden. Egyszer majd megkeresem és elbeszélgetek vele. A vonalzó élével, olyan kis kölyköket, sose felejttem el.

Átölelik egymást. Időtlen jelenet. Kintről lárma, zajok, döndül a lift ajtaja. Gyorsan szétválnak. ANDRÁS a zárt ajtóhoz pattan, sietve megforgatja a kulcsot. Még éppen időben, egy pillanattal később Géczy nyit be. A fiatal munkásfélrészezen, bevásárló szatyrokkal érkezik, söröket pakol az asztalra. Ő is megnézi a sakkjátszma állását, de nem nyúl a figurákhoz. Az ágyához lép, ruhástól végigfekszik rajta

GÉCZY Mi lesz a vacsora? Azt mondtátok főztök ma valami finomat.

ANDRÁS Ígérni könnyű.

SÁNDOR előveszi a tojástartót a zsírpapírba tekert szalonnát és a paprikát. ANDRÁS bedob a közösbe pár paradicsomot. SÁNDOR nekiáll a vacsorakészítésnek.

SÁNDOR Mindjárt jöhettek a vályúhoz. A Lajtos mikor jön? Csak azt vártam, hogy előkerüljeteK.

GÉCZY Nekem ma születésnapom van, illetve névnapom.

SÁNDOR Neked mindig van valami egészségi problémád. Múltkor tetvet hoztál haza, most meg születésnapod van. Az orvos mit mond? Írass fel valami krémet a rendelőben!

ANDRÁS Ez valami bőrbetegség lehet a Géczynél. Szédülni nem szoktál?

GÉCZY Dehogynem, amikor a seggemet kinyalod.

ANDRÁS Nyalja neked a váci hóhér, a Kubelka!

GÉCZY Akkor inkább a tévémaci, ha választhatok. Vagy a Lolobrigida.

Mindhárman pizsmognak valamit

SÁNDOR A Lajtos nem jön?

GÉCZY Itt lesz mindjárt, az isten rühesse meg. Azt mondta mindjárt jön, csak gyorsan megiszik vagy tizenhat fröccsöt.

SÁNDOR Kenyeret nem hoztál? Mert kenyér az nincs.

GÉCZY Hoztam. Direkt véletlenül. Fúj, de undorító ez a német kenyér, gyerekek! Biztos bagolyszart kevernek bele. Egy jó, foszlós, magyar kenyeret de régen ettem már!

SÁNDOR kavargatja a piruló szalonnát, előzőleg hagymát és paprikát is aprított hozzá, ezt most a lábosba önti, serceg a zsír. GÉCZY szimatol

GÉCZY De jó szaga van! Tisztára mint az Astoriában. Ezt nevezem. Mindjárt elhányom magam.

ANDRÁS Te soha életedben nem voltál az Astoriában, meg nem is leszel. Oda az ilyeneket be se engedik.

SÁNDOR a lábosba rakja a paradicsomot, felüti, habarja a tojásokat, sűrög, forog. Eközben GÉCZY a mosdóhoz lép, ledobja az ingét, megmossa a hónalját

GÉCZY Evés előtt meg kell mosakodni elvtársak!

ANDRÁS Meg szarás előtt is illik.

SÁNDOR Ideje is volt egy hónap után. Szappanról hallottál már?

ANDRÁS Már azt hittük, gáztámadás van. Hallottam, fostál egész nap.

SÁNDOR Vírusos munkaundoritisz.

GÉCZY nem zavartatja magát, megtörölközik, derékig meztelenül sétálgat, megáll a sakktáblánál

GÉCZY A huszárral kell lépni, utána betámadni a bástyát, meg a királyt. Sakk-bástya.

ANDRÁS Jól van, köszi a tippet.

GÉCZY Ha szépen megkérsz, akkor megtaníthatlak sakkozni.

SÁNDOR Csikóval a cé háromra3-ra, betámadod a királynőt, sakk-sekk.

ANDRÁS Jó, bízzatok csak rám! Nem kérdeztem senkinek a véleményét. Nem kell beleugatni!

GÉCZY *(A tükörben nézegeti magát)* Milyen szép vagyok! Különösen a mellizmaim. Nézzétek, hogy domborodnak a mellizmaim! Még nem is mondtátok ma, hogy milyen szép vagyok.

SÁNDOR Mert nem találtunk szavakat.

ANDRÁS Csak azokkal a rohadt pattanásokkal kéne kezdeni valamit, mielőtt kifakadnak.

SÁNDOR Ha nekem annyi százasom volna, ahány pattanása a Géczynek van...

ANDRÁS Nem pattanás az, hanem furunkulus. Jó érett furunkulus, majd kicsattan. Más néven száraz lepra.

SÁNDOR Akut szifilisz.

GÉCZY Ja wohl mein führer. Achtung, achtung!

ANDRÁS Meg ezzel a szörnyű lábszagoddal is csinálhatnál valamit.

SÁNDOR Ezzel simán meg lehetne nyerni a harmadik világháborút. Géczy, a csodafegyver!

GÉCZY Hát nem látjátok milyen kívánatos vagyok?

ANDRÁS Kívánatos a kisfiú, mint a habos takony. Tulajdonképpen miért szült téged az anyád a világra? Van elég rusnyaság amúgy is.

GÉCZY (*SÁNDORHOZ*) Otthonnevelő elvtárs, kérem utasítsa rendre ezt a kapitalista ügynököt, vagy én tépem le az arcát!

Hallgatnak. SÁNDOR a rotyogó lecsót kavargatja, GÉCZY végigfekszik az ágyon, az orrát piszkálja, ANDRÁS tökmagot rágcsál

SÁNDOR Vasárnap focizunk a friccekkal, múltkor nem volt elég nekik az öt-egy.

GÉCZY Elkenjük a pofájukat, nem? Elhajtjuk őket, mint a magzatot a kukoricásban. A németek mind buzik, nem tudnak focizni.

ANDRÁS Engem a motocross jobban érdekel. Az is vasárnap lesz, itt a salakpályán.

GÉCZY Jártam ma bent az irodán, be kellett mennem, hú, milyen kis facér csajok vannak ott barátom! Van köztük egy, a Helga, ilyen jó segget se láttam még életemben! Ilyen csöcsei vannak! (*Mutatja*) A szőke pina a kedvencem.

SÁNDOR Miért nekünk mondod, miért nem neki?

ANDRÁS Hagyjad már, pont ideje, hogy elveszítse a szüzességét, igaz Géczy? Életében nem látott mellbimbót az anyjáján kívül.

SÁNDOR Géczy fiam, volt már neked pinaszőr a nyakad körül?

ANDRÁS Ja, amikor megszületett.

GÉCZY Há-há-há! Ócska vicc. Otthonnevelő úr szóljon rá erre a menyétfejűre, mielőtt pofán lököm egy röntgenkábellel!

ANDRÁS Ember kéne ahhoz. Akinek töke is van.

SÁNDOR Túró rudi *von grafenschaft* Szabolcs-Szatmár.

GÉCZY Mit akartok, nekem a nevem is Géczy! Értitek?! A nevem is Géczy.

SÁNDOR Lakik itt felettetek a kilencediken egy hadházi cigánygyerek, azt meg Ondó Antalnak hívják. Egy hadházi gyerek.

GÉCZY Van a hetediken egy srác, a Hugyi Béla, egy bokszoló. Annak van itt a szállón a legnagyobb pöcse, olyan fekete színű és akkora, mint egy pajszer. A tusolóban mindenki nézi, mikor szappanozza. Egyszer megkérdezték tőle, hogy az asszony mit szól ehhez? (*Nevetnek*) Azt mondja, hagyjátok, csak a baj van vele. Hozzáérek az asszonyhoz és minden összeroncsolódik neki belül. Azt mondja, csak úgy lehet, hogy alul körbetekeri egy frottír törölközővel, az asszony csak úgy engedi magára. (*Nevetnek*)

ANDRÁS A mázlista!

Hallgatnak. SÁNDOR a rezsó előtt áll, kevergeti az ételt. ANDRÁS a sakktábla előtt a lépéslehetőségekről töpreng, GÉCZY az ágyon ülve a lábkörmét vagdossa. Végre elkészül az enivaló SÁNDOR kitálal

SÁNDOR Kérvényt nyújtsak be? Vagy vigyem ágyba a kaját az uraknak?

Mindhárman az asztalhoz telepszene, fújkalják a kanalukban a forró ételt. Kívülről a liftajtó döndülése hallatszik, majd vidám üvöltözés, lárma. Benyit a részeg LAJTOS

LAJTOS Engem meg se vártok? Az egészet bezabáljátok nélkülem?

GÉCZY Hagytunk még, de azzal te ne törődjél!

LAJTOS Miért?

GÉCZY Mert azt már összeköpködtük.

LAJTOS *(Nézi az ételt)* Ez micsoda?

SÁNDOR Ez, kérlek szépen kaviáros ürühús vaníliamártással. Francia recept.

LAJTOS *(Szed magának)* Jó lesz nekem. *(Eszik)* Erős paprika nem volt?

SÁNDOR Nem.

ANDRÁS Milyen nap is van ma?

SÁNDOR Kedd, ha segíthetek.

LAJTOS *(Teli szájjal)* Che Guevara csinálta jól...Fiatalok! Tudjátok milyen ember volt az?! Bement az erdőbe egy kalasnyikkal! BAMBAMBAMBAMBAM!

SÁNDOR Nem az erdőbe, hanem a dzsungelbe.

LAJTOS Mindegy, az ugyanaz. Elkezdett lőni; bambambambambam!

GÉCZY Ne köpködj már, leköpsz bennünket, te állat!

LAJTOS Vedd megtiszteltetésnek!

Hallgatnak, esznek

GÉCZY (LAJTOSNAK) Van az a kiscsaj az irodán, a Helga... Dumcsizgattam vele.

LAJTOS Ja, akit a vezérigazgató kefélget.

ANDRÁS Meg a fél szakszervezet.

SÁNDOR Tőle kapták el a kankót.

GÉCZY Anyátok picsája! (*Duzzog*)

SÁNDOR Szerelmes a Géczy. Nem bír magával.

LAJTOS Ja, szoktuk hallani hajnalban, hogy nyikorgatja a vaságyat. Ronda dolog, nem bír leszokni róla. Csoda, hogy bírja még a fitymája.

ANDRÁS Millió apró élőlény tűnik el naponta a semmibe.

LAJTOS Kotont se használ ez a sertés. Még összefertőz bennünket is. (*GÉCZYNEK*) Használjál Tiger kotont, ha már annyira nem bírod.

SÁNDOR Vagy *emergét*, az magyar gyártmány. A Tiger az csehszovák.

ANDRÁS Magyar Radír és Gumigyár.

LAJTOS De az *emergé* sokkal vastagabb, nem lehet érezni semmit.

GÉCZY (*Megalázottan dühöng*) Sok a дума! Ti meg a budin recskáztok (*mutatja*) naponta ötször. Egy nap ötször recskáztok a budin!

SÁNDOR Honnan tudod, megszámloltad?

GÉCZY Hagyjatok engem békén! Két normális szót nem lehet beszélni veletek!

ANDRÁS (*Jóindulata jeleként masszírozni kezdi GÉCZY vállát*) Megnyugszik a kis herceg!

LAJTOS Ilyen kis sértődős a kisiú. Sajnos beteg szegény, hiányzik a mamája neki.

ANDRÁS Nem kell törődni vele.

GÉCZY (*Lerázza magáról ANDRÁS kezét*) Szálljatok le rólam! Már nagyon unom, hogy mindig velem vagytok megakadva.

Kis csend

SÁNDOR (*GÉCZYHEZ*) Nesze, itt van egy jó cigaretta. Marlboro.

LAJTOS Honnan szedted?

SÁNDOR Jó helyről.

ANDRÁS Tudod, pártvonalon szerzi. A górékkal iszik a bűdös parasztja.

LAJTOS Így könnyű.

SÁNDOR körbekínálja a cigarettát, mindannyian rágyújtanak

LAJTOS Isteni finom! Kábítószeres!

SÁNDOR Úgy szívjad, hogy nincs több, elfogyott.

LAJTOS Majd szerzel még. Benne van a rezsiben.

SÁNDOR Ha belépsz a KISZ-be, akkor szerzek neked.

LAJTOS Hagyjál már a KISZ-eddel, kit érdekel az a buzi KISZ meg a többi szar.

SÁNDOR Tudod fiacskám, nem erőszak a disznótor. Az a ti bajotok, hogy nihilisták vagytok.

LAJTOS Meg alkoholisták.

ANDRÁS Meg horthysták.

SÁNDOR (*ANDRÁSNAK*) Az alkoholizmus csecsemőkorban kezdődik, neked is pálinkás cuclit adtak, ha sírtál.

Hallgatnak

LAJTOS (*SÁNDORNAK*) Írtál azóta valami verset?

SÁNDOR Milyen verset?

LAJTOS Az a múltkori nagyon tetszett.

GÉCZY Költő és hadvezér.

LAJTOS Figyeljétek meg, odáig züllik, hogy az iskolában fogják tanítani.

ANDRÁS Beleteszik a lexikonba.

SÁNDOR Persze!

LAJTOS Rólam is írhatnál Sanyikám, mit iszol?

Hallgatnak

Egyszer írhatnál rólam is valamit. Tudnék mesélni neked.

SÁNDOR Jó, majd fogok. De azt nem teszed ki az ablakba.

ANDRÁS Tudjátok mit mondott a Tariska múltkor? Azt mondta, Hitler *eltárs* jó *eltárs* volt, elpicsázta az angolokat.

GÉCZY A párttitkár?

ANDRÁS Az hülye. Szenilis.

SÁNDOR Biztos be volt rúgva. Az öreg még a hidakat robbantotta a háborúban, meg a vasútakat.

LAJTOS Az?

SÁNDOR A Szovjetunió hőse. Még Szálintól kapta.

ANDRÁS Szenilis vén majom.

GÉCZY bekapcsolja a táskarádióját, állomást keres, korabeli nyugati tánczene keveredik a tévéből szóló német adással. SÁNDOR gondosan leszedi az asztalt, a rádió az I should have know better című Beatles számot közvetíti.

GÉCZY Rolling Stones.

LAJTOS A jó édes anyád Rolling Stones!

ANDRÁS Ez szerintem Beatles.

SÁNDOR Jobb, mint az Aradszky.

Nevetnek

GÉCZY Hülyék vagytok. Ez a Rolling Stones, megismerem.

Mind a négyen ütemesen rázzák a fejüket a zenére. GÉCZY léggitározik és énekel

(Extatikusan) Ououááá tárárára táttátatátáttááá... Imádom a Rolling Stonest.

ANDRÁS Na mindegy, fél tizenkettő van, otthonnevelő úr nem óhajtana esetleg a szállására hajtatni?

Fiatal munkás toppan a szobába

FIATAL MUNKÁS (*Izgatottan*) Sándor gyere azonnal, nagy baj van, a harmadikon verekszenek. Már a kést is elővették. Nőügy.

SÁNDOR Na, bassza meg! Nélkülem nincs verekedés.

Távozik a fiatal munkással. Zárókép: ANDRÁS, LAJTOS és GÉCZY fekszenek az ágyukon. A szín elsötétül

2. jelenet

Egy lipcsei nagyüzem pártirodájának titkársága. Fegyelmezett, rideg arcú titkárnő ül egy íróasztalnál, gépel valamit. Kávéfőző duruzsol a rezsón, már kotyog, lefőtt a kávé. A titkárnő abbahagyja a gépelést, a feketét egy kávéskannába tölti és egy tálcára helyezi, amin néhány csésze várakozik egy cukortartó társaságában. A titkárnő kiskanalakat rak a tálcára, majd visszaül a helyére és folytatja a gépelést. Az órájára pillant, elégedetlenül hümmög. Belép SÁNDOR, a hóna alatt vaskos dosszié, köszön, de a titkárnő éppen csak rápillant, cigarettát vesz elő és mérgesen veri tovább a billentyűket. SÁNDOR egy darabig nézi a nőt, majd elfordul, zavartan téblábol a helyiségben. A falra kifüggesztett termelési diagrammokat, meredeken fölfelé ívelő vektorokat szemlélgeti. Nyílik az ajtó, belép Tariska, a pártvezető.

TARISKA Mi az, már itt is vagy Sanyikám? Mindig készenlétben, mindig a munka frontján, ugye? (*Jóindulatúan megpaskolja SÁNDOR tarkóját*)

SÁNDOR A jellemzéseket hoztam be. Gondoltam átfutja a Tariska elvtárs.

TARISKA A jellemzéseket? Na jól van. Kávét kaptál már? Mindjárt kérünk egy finom feketét.

SÁNDOR átnyújtja a dossziét. TARISKA belelapoz

Jól van, úgy látom precíz munka. Név szerint, hogy ki mit csinált. Ezt már szeretem. Nagyon jól van Sanyikám. *(Olvas)* Ezt már szeretem. Nagyon szeretem. *(Olvasgat)* Látom, alapos munkát végeztél. A személyzeti kérdések még szinte fontosabbak is, mint a termelés, ezt jól jegyezd meg! *(Olvas, a szája mozog)* Van benne valami rendkívüli? Amiről tudnom kell? Szokatlan tendenciák?

SÁNDOR Csak a szokásos dolgok. Mint a fiataloknál általában. Semmi komoly.

Zsibongva érkeznek az alapszervezeti tagok, hatan, heten. Tariska mindegyikkel kezet fog, s az előtérből a gyűlésterembe terelgeti őket. SÁNDOR utoljára marad

TARISKA *(SÁNDORHOZ)* Gyere csak te is, ne akarjál ellógni! Ezt még majd alaposan átolvasom, aztán elbeszélgetünk.

Már mindannyian a hosszúkás asztalnál ülnek, élénken beszélgetnek, néhányan rágyújtanak, a titkárnő szótlanul szervírozza a feketét.

TARISKA Ha az elvtársak is úgy gondolják, akkor elkezdhetnénk!

A párttagok elcsendesednek

Kezdem a legfontosabbal. Az elvtársak is tudják, hogy itt van a nyakunkon a nagy ellenőrzés. Jönnek hazulról, a minisztériumból és a pártközpontból. Mi itt kirakatban vagyunk. Még a seggünk lukába is bele fognak nézni. És mit fognak látni? Ez itt a kérdés! Nem sok jót, elvtársak, nem sok jót. Higgyétek el nekem! Csak a zűr mindenütt, nemi betegségek, nacionalizmus, a magyarkodás, alkoholizmus, ezt fogják látni minden utcáson. Magyar fiúk belekötnek az arabokba, aztán szanaszét veretik magukat, nem kell részletezni. A szállón minden csupa gané, hányás, betört ablakok, kosz, szemét mindenütt. Ha ez így megy tovább, fél pillanat alatt hazazavarnak bennünket. Az egész bagázs mehet gumit sütni a Ganz Mávagba, vagy otthon megfoghatja a kapanyelet a disznóól mellett. Erről ennyit. Én idáig tudtam tartani a hátam, de hát amit az elvtársak művelnek idekint, az meghaladja a mértéket. Nekem már mindegy, én elmegyek nyugdíjba, nem veszködök veletek.

PÁRTTAG/1 Ez a sok fiatal nem tud mit kezdeni magával, az a baj. Törnek, zúznak, mindent összerombolnak, amihez hozzányúlnak.

PÁRTTAG/2 Abban lelik meg az örömeiket.

PÁRTTAG /3 Mi más van nekik, mint a pia?

TARISKA Hát a párt, elvtársak! Ott van nekik a KISZ a sok színes, érdekes programmal, meg tanfolyammal.

PÁRTTAG/3 Le se szarják a programokat. Csoda, ha pimpongütőt vesznek a kezükbe, az már kész csoda.

TARISKA Akkor bennetek van a hiba elvtársak! Nem a seggeteket kéne vakarni, hanem a KISZT-t megszervezni!

SÁNDOR Közömbösek, nem érdekli őket semmi.

TARISKA Közömbösek? Mit akarnak elérni ezzel a közömbösséggel? A nihilizmus a csürhe filozófiája, megmondta Lenin is. Mi viszont nem azért jöttünk idegen országba, hogy közömbösek legyünk. Azért jöttünk, hogy tanuljunk a német elvtársaktól.

PÁRTTAG/2 *(Félre)* Friccek .

PÁRTTAG/1 Svábok.

TARISKA *(Nem hallja meg)* Ettől tudok nagyon ideges lenni, elvtársak, ha meghallom azt a szót, hogy közömbösség. Mi a jó anyjukat akarnak ezzel a közömbösséggel?

PÁRTTAG/1 Nem akarnak ezek semmit, csak inni, verekedni, meg a kurvákat hajkurászni.

TARISKA Szégyen és gyalázat elvtársak. Itt vagyunk, harmadik hó, negyedik hó *(lapozgat a papírjai közt, nem találja amit keres)* itt van ni! Ötödik hó, június, július, nyolcadik hó, és a tervek egyszer se teljesültek.

PÁRTTAG/1 Túl magas nekik a norma. Le kell szállítani a normát, úgy, hogy teljesíteni lehessen.

TARISKA *(Magából kikelve)* De hát a keserves úristenit neki, már kétszer leszállítottuk a normát! Hát meddig szállítsuk még le?! Majd óvodásokat fogunk kiutaztatni ide, azok talán elbírnak a munkával!

Az elvtársak nevetnek, bólogatnak

Mindig jönnek nekem a fegyelmi problémákkal is. A németek már többször szóltak, hogy csináljunk valamit. Magyar gyereket arról lehet megismerni, hogy kigombolt sliccel jár. Ahol rájön a pisilhetnék, már veszi is elő a szerszámot és adjad neki. Úton, útfélen, az nem számít. A belvárosi utcán hugyoznak fényes nappal. Erről ismerik meg itt a magyart. *Heilhitlereznek* is. Az utcán! Ehhez értenek! Ha két magyar találkozik, akkor *heilhitlereznek*, szabályos karlendítés, így köszöntik egymást. A németek meg csak bámulnak, nem hisznek a szemüknek.

SÁNDOR Azt se tudják mit jelent. Csak brahiznak. Nem kell komolyan venni.

TARISKA Ne maszatoljuk el a problémát Sándor! Már a német elvtársak úgy néznek ránk, mint az állatokra. Ott van a disco. Nem is értem, a német elvtársak miért engedélyezik ezt? Jelen pillanatban is, ahogy itt beszélgetünk, részeg a fél munkásszálló, a másik fele meg a discóban vonaglik.

PÁRTTAG/ 1 Tökrészezen.

PÁRTTAG/2 Hullarészezen.

PÁRTTAG/4 Picsarészezen.

TARISKA (*Végképp felmérgelem magát*) Nem találni egy józan embert sehol. Ezeket a fiúkat mi vezetjük, mi vagyunk értük a felelősök. Holnap reggel ki fog leesni az állványzatról, mert másnaposan megszédült? Vagy kit ráz agyon az áram, mint a múltkor a röntgenüzemben? Mi? Én azzal hogy fogok elszámolni? Minden magyar anyának én magyarázom el, ha hülye volt a fiacskája?!

A párttagok egyetértően bólogatnak

PÁRTTAG/4 Előfordulnak gyász esetek, sajnos.

SÁNDOR Vannak azért, akik jó példát mutatnak. A KISZ-be is belépnek. Ott van Király Pali, a súlylökő.

PÁRTTAG/4 Meg Hugyi Józsi, a bokszoló, a cigánygyerek.

PÁRTTAG /1 A focicsapat se rossz.

TARISKA Engem ez nem érdekel. Ez a kisebbség. Az lenne a természetes, ha mindenki ilyen lenne. De ehelyett a Szabad Európát bömböltetik nekem a folyosón, hogy zeng tőle a ház! Persze a felelőst hiába keressük. Tudjátok ti mi van nyugaton? Itt az ember, ha bemegy egy áruházba, minden van. Még én is azt mondom, fene ezekbe az *endékásokba*, de jól tudnak élni! Amerikában, meg Angliában a négerek füvet esznek.

PÁRTTAG/2 (*Félre*) Meg egymást.

TARISKA Ott csak a nyomor van, meg munkanélküliség. Osztályharc, a tüntetéseken halomra lövik a népet. Az indiánokat is kiirtották. Ti azt el se tudjátok képzelni elvtársak! Kábítószer van, minden. (*Lenyugszik*) Itt kimész az utcára, mindenki nyugodtan sétálgat, mosolyog, egy hangos szót nem hallani. Mindenki kövér, mindenki autót vezet. (*Legyint*)

PÁRTTAG/1 (*Félre*) Be se férnek a Trabantba.

PÁRTTAG/2 Azért a lányok szépek, az igaz.

TARISKA A széplányokat hagyjuk. Itt komoly témáról van szó!

PÁRTTAG/3 (*Félre*) Kövér kocák. Vadásznak a magyar faszra.

SÁNDOR Mint Mária Terézia.

TARISKA (*Szigorúan*) Elvtársak őrizzük meg a komolyságot! A nyugat egy örültek háza. Belesodornak minket a harmadik világháborúba, az lesz a vége. A pacifistákat fejbe lövik az utcán, vagy bebörtönzik, ezt mind tudjuk az újságok is megírják. Onnan jönnek ide a menekültek.

Az általános egyetértés moraja

PÁRTTAG/4 Prostitúáltak, meg bérgyilkosok, gépeltérítések, merényletek, sorolhatnám.

Ideges német elvtárs nyit rájuk

NÉMET ELVTÁRS Ich suche genosse Horst Lemke.

SÁNDOR In der letzten Zeit haben wir ihn nicht gesehen.

PÁRTTAG/2 Mit akar?

SÁNDOR Lemke elvtársat keresi. Mondtam, hogy nem láttuk erre.

NÉMET ELVTÁRS Oh, Entschuldigung! *(Sietve távozik)*

PÁRTTAG/2 Na kezdődik már.

PÁRTTAG/1 Miért a mi nyakunkon keresik?

Nyílik az ajtó, a titkárnő kandikál be

TITKÁRNŐ A Tariska elvtárs tud jönni egy pillanatra? A Horst Lemke elvtárs van itt.

TARISKA Hát jöjjön be a Lemke elvtárs, látja Évike, hogy most taggyűlést vezetek.

A titkárnő utat enged a kedvesen mosolyogó LEMKE elvtársnak, aki szerényen helyet foglal az asztal végén

PÁRTTAG/3 *(Félre)* Minek küldik ezt a nyakunkra?

TARISKA *(Feláll)* Elvtársak, mindenki ismeri Horst Lemke elvtársat, az üzemi pártbizottság első titkárát. Gutten tag genosse Lemke.

LEMKE Gutten tag comrades! Fahren Sie nur fort genossen! Ich will nicht stören!

TARISKA Feierliche dekoration, an den Wänden, Flaggen. Zu Ehren der Delegation, natürlich.

LEMKE ELVTÁRS (*Elismerően*) Dekoration, ich verstehe, ser gut, ser gut!

TARISKA Die jugend muss motiviert wer den!

LEMKE ELVTÁRS No ja, Begeisterung, arbeit und Sport. Fahren Sie nur Genosse *Tarisek! Lerne, lerne, lerne!*

TARISKA (*A párttagokhoz fordul*) Tanulni, tanulni, tanulni, ezt mondom én is.

Az imént látott ideges német elvtárs visszatér

NÉMET ELVTÁRS Ich suche genosse Horst Lemke. Telefonanruf für Sie von der Zentrale!

LEMKE ELVTÁRS Ich bin sehr zufrieden! Ich muss leider gehen, die Pflicht ruft. Köszönöm elvtársak, nagyon jó! Nagyon elégedett vagyok!

TARISKA Milyen jól beszél magyarul a Lemke elvtárs! Nem is tudtuk, hogy ilyen jól beszél!

Mindannyian elismerően bólogatnak

LEMKE ELVTÁRS (*Nevetve szerénykedik*) No, csak kicsi magyar, kicsi bolgár, hehe. (*Nevetve távozik a NÉMET ELVTÁRSSAL*)

TARISKA Hol is tartottam...ja, igen. Szóval elvtársak a kígyóméreg nagyon hamar szétárad a testben. A lustaság, a közömbösség a mi nagy ellenségünk. Sándor, neked kéne ennek utánanézned! A te kapcsolatod a fiúkkal, én úgy vagyok értesülve, hogy nagyon jó. Ezen túlmenően a fő feladat, hogy mutassuk meg mit érünk mi, magyarok. Ebben kérem a segítségeteket, elvtársak!

PÁRTTAG/1 (*Félre*) Na kezdődik már, eddig felénk se néztek.

TARISKA Az elvtársakat nem is tartom fel tovább, azt hiszem elég érthetően elmondtam, mit vár el tőletek a párt.

Szedelőzködnek, egymás közt duruzsolva indulnak kifelé

Sándor, te maradj még, mondanék egy-két szót!

SÁNDOR és TARISKA kettesben maradnak

Sándor, te tudod, hogy mennyire szeretlek. Mintha a fiam lennél. Én nagyon nagy karriert jósolok neked. Te vagy itt ezek közt az egyetlen igazi kommunista.

SÁNDOR *(Szerénykedve)* Ugyan Tariska elvtárs, én még nem tanultam eleget...

TARISKA Ne vágj közbe! Ezek mind csak *(int)* ehh, ezek így együtt, ahogy vannak, tíz fillért se érnek, pedig képzett marxisták. Én a pártnak a közelébe se engedném őket. Jampecok! Törtetők!

SÁNDOR Igen?

TARISKA Én terád teljesen máshogy gondolok Sándor. *(Közelebb lép SÁNDORHOZ, megragadja a kezét szorongatja. SÁNDOR egy idő után ösztönösen szabadulna, de TARISKA vasmarokkal visszatartja, nem akarja elengedni SÁNDOR kezét)* Mintha az édes fiam lennél, úgy szeretlek.

SÁNDOR Köszönöm Tariska elvtárs. Én igyekszem, hogy rászolgáljak a bizalmára.

TARISKA Tudom, hogy igyekszel, fiam, de itt többre van szükség! A helyzet az, hogy kellene valaki, aki az én szemem és fülem lehetne odalent a munkahelyen és a szállón is. Ez a párt kérése hozzád, és ne legyél süket! Mond meg becsületesen, vállalod, vagy nem! *(Odalép a falon lógó, Erich Honeckert ábrázoló nagyalakú, díszesen bekeretezett fotóhoz, ami láthatóan ferdén áll, igazgatja a portrét)*

SÁNDOR De hát a jellemzések...

TARISKA Lári-fári. Ezek sima személyzeti anyagok, amiket nekem írogatsz. Ennél többre lenne szükség... most, hogy jönnek a központból. Nem szeretném, ha probléma adódna, értesz engem! *(Tovább igazgatja a folyton visszabilenő portrét)*

SÁNDOR Hát...

TARISKA *(Feladja a kép megigazítására tett kísérletet. Különösen viczorogva)* Érted, amit mondok? Ha a méreg szétárad és a genny befertőzi a szervezetet teljes egészét...

SÁNDOR Igen, igen, az nem lenne jó.

TARISKA Nem kérek lehetetlent, csak annyit, hogy tartsd nyitva a szemedet! Hogy milyen a hangulat, miről beszélgetnek ezek odalent?

SÁNDOR A fiúk?

TARISKA Sándor, te nagy jövő előtt állsz. Hallom, verseket is szoktál írni, ne is tagadd, megvannak a forrásaim. A párt mindent tud.

SÁNDOR Igen, Tariska elvtárs.

TARISKA Nahát akkor ! Megírhatnád például a mi itteni életünket, a harcainkat, távol a hazától. Ez egy nagy kommunista kaland, hogy most itt vagyunk, hát nem érted?

SÁNDOR Tariska elvtárs, én nem tudom, hogy...

TARISKA Egy szót se akarok többet hallani Sanyikám! Ne butáskodj itt nekem! A párt számít rád.

SÁNDOR De hát a jellemzéseim...

TARISKA (*Felkapja SÁNDOR dossziéját, meglobogtatja*) Ez semmi Sanyikám, ezzel a seggemet kitörölhetem! Beszéljünk őszintén! (*Hatásszünetet tart*) Ennél sokkal többre van szükség. Mi a valóságot akarjuk tudni. (*Erős csend*) Nézz a szemembe Sándor!

SÁNDOR mintha kerülné a pillantását

Ellenség vesz körül bennünket! Mindenütt ellenség! (*Hatásszünet*) Nézz a szemembe!

Szorosan SÁNDOR elé áll, az orruk hegye szinte összeér. Fojtott hangon

Hallgass rám, én jót akarok neked!

Némán nézik egymást

Csókolj meg!

SÁNDOR dermedten áll

Azt mondtam, hogy csókolj meg!

Megragadja, erőteljesen átkarolja, szorosan magához öleli SÁNDORT, hogy ropognak a bordái. Előbb könnyedén szájon csókolja, majd hosszasan az ajkaira tapasztja az ajkát. Így állnak, tökéletesen mozdulatlanul

Eltársak vagyunk. Most már igazi elvtársak vagyunk!

E kényes pillanatban rájuk nyit a titkárnő

TITKÁRNŐ Jaj, bocsánat, nem tudtam, hogy az elvtársak még...*(TARISKA jelentőségteljes pillantást vet rá, mire diszkréten, puhán visszahúzódik)*

TARISKA Ez egy kommunista eskü. Most már te is igazi kommunista vagy Sándorkám. *(Újból megcsókolja)* Az én kis kommunistám! *(Szeretelenül csókolgatja, ahol éri)* Az én kicsi kommunistám *(szenvetélyesen csókolja)* az vagy! *(Csókolja)* Nem adnálak semmiért! *(Eltartja magától, gyönyörködik benne, majd mintha még egyszer meg akarná csókolni, de meggondolja magát és kiset a párthelyiségből)*

SÁNDOR szoborszerűen áll, majd heves mozdulattal a kabátujjába törli a száját.

A szín elsötétül

3. jelenet

Magyarország, néhány évvel később. Vidéki város, lakótelepi szoba, SÁNDOR otthona. Egyszerű kopottas berendezés; ágy, asztal, két fotel, ruhásszekrény, közepes méretű zsúfolt könyvespolc, rendetlen íróasztal. SÁNDOR gépel. Időnként meg-megáll, motyog, elmosolyodik, folytatja az írást. A lap aljára ér, kiveszi, megszemléli a kéziratot, új papírt fűz a gépbe. Hátradől a széken, elmereng, majd gyorsan pötyögtetni kezd. Köhög, rágyújt, kávéscsészéjéből kihörpinti az utolsó csöppet. Sóhajt, ír. Kuncog. Odakintről kulcscsörgés hallatszik, SÁNDOR felkapja a fejét

SÁNDOR Te vagy az Lacikám?

LACI *(Kintről)* Ahan!

Belép LACI, rendkívül jóképű, kissé vad, lányos arcú, hosszú fekete haja a szemébe lóg, kezében tömött bevásárló szatyor

LACI Hoztam neked kenyeret, tejet, mustárt, debrecenit, meg kávéét.

SÁNDOR Bort nem hoztál?

LACI *(Mérgesen a homlokára csap, majd elvigyorodik)* Hoztam keresztapu, ne idegeskedj!

SÁNDOR Milyet?

LACI Félszáraz fehéret.

SÁNDOR Jól van, vidd csak ki a konyhába!

LACI kimegy, kintről csörömpölés hallható. Gyorsan visszatér

Nem vagy éhes?

LACI int, hogy nem

Magadnak nem hoztál egy kis csokit?

LACI szemérmesen, büntudatos képpel előhúzza a zsebéből egy szelet csokoládét, kicsomagolja, enni kezdi. SÁNDOR rajta felejt a szemét, szeretettel nézi, ahogy a fiú majszol

A visszajárót megtarthatod. *(Csönd)* Mára elegendő van a munkából, hajnal óta dolgozom. A derekam is megfájdult. *(A derekát tapogatva sétál a szobában, nyújtózkodik, nyög)* Öreg csontjaim! *(Csönd)*

Mi van a Julikával? Voltál nála a kórházban?

LACI Voltam, de nem engedtek be hozzám. Azt mondják, már megmarad... a kis hülye ribanc.

SÁNDOR Én nem tudom, te mit csinálsz a nővel, hogy felvagdossák miattad az erüket?

LACI...Nem csinállok én semmit. Ez is csak jött utánam, mint egy pincsikutya. Nem lehetett elzavarni. Elküldtem, visszajött. Felpofoztam, akkor is visszajött.

SÁNDOR Azért megverni nem kellett volna, fiam. Nőt nem illik megütni.

LACI Csak a házat rágyújtani...*(nevet)* jó, tudom, de...úgy idegesített már a végén. És ...elborult az agyam. A kis kurvák mindig kikészítenek. Elönti az agyamat a szar.

SÁNDOR Tizennégy éves kislány. Még csak gyerek.

LACI Még nyolcadikos. *(Egyenes derékkal ül a süppedős heverőn, hallgat egy sort)* Suliban se voltam ma.

SÁNDOR Jellemző. Mi lesz így belőled, te tróger? Majd elmész kukásautóra, vagy szenesembernek.

LACI *(Ábrándozva)* Utálok dolgozni keresztapu.

SÁNDOR Azt tudom.

LACI Kiütést kapok tőle. Viszket mindenem

SÁNDOR Dolgozni mindenki utál fiacskám, de muszáj.

LACI Autóversenyzőnek szívesen elmennék, keresztapu.

SÁNDOR Autóversenyzőnek, persze. Miért nem agysebésznek, az is *a* betűvel kezdődik.

LACI A motocross se rossz. Jól alápörgetni a kanyarban.

SÁNDOR Hallom apádtól, hogy loptatok egy száztíz lóerős Pannóniát a Gyurival, aztán szétcsörgettétek a Citromszigeten.

LACI Ja, az eléggé hepehupás, tele van buckákkal, meg árkokkal. Ugratni akartunk, találtunk ott egy ilyen rámpát és a Gyuri nekihajtott. Ott törte el a karját, meg a pofáját is lehorzsolta.

SÁNDOR Szűnyogcsípés. *(Hallgat)* Sose lesz belőled rendes ember.

LACI Hát nem. Az biztos, hogy nem.

SÁNDOR Nem gondoltok a jövőre.

LACI Majd elveszek valami gazdag pinát és eltartatom magam.

SÁNDOR Annyi eszed nincs Lacikám, mint egy bolhának. Tanulnod kéne!

LACI Apámat nem érdekli, anyámat se, akkor engem miért érdekeljen?

SÁNDOR A te életed.

LACI agresszívan legyint, grimaszol

Csak a balhé, a csajok, meg a verekedés, mi?

LACI Ja.

SÁNDOR *(Megveregeti a fiú arcát)* Jól van, na! Éld csak az életed, ahogy jól esik. Csak a rossz nőket kerüld el, a bestiákat, meg a pálinkát.

LACI Fúj, annak a szagát se bírom.

Elgondolkodnak

Te Sanyi, Amerikában is ugyanez van?

SÁNDOR Dolgozni ott is kell.

LACI Gondoltam egyszer lelépek Amerikába.

SÁNDOR Miért pont oda, miért nem a Holdra?

LACI Hát, nem is tudom. Csak úgy eszembe jutott, hogy ott, Amerikában... (*elszégyleli magát, mint aki butaságot mondott*) megcsinálom a szerencsémét.

SÁNDOR Elmehtnél kovbojnak, vagy indiánnak, mi? Te isten marhája, te!

LACI még jobban elszégyleli magát

Még engem is kihozol a sodromból. (*Csend*) Ha lesz egy gyereked, mit csinálsz vele? Hogy tartod el, te szerencsétlen?!

LACI Nekem sose lesz gyerekem. Minek az?

SÁNDOR Bolond vagy te ecsém!

LACI Miért, neked sincs gyereked.

SÁNDOR Az más.

LACI Miért más?

SÁNDOR Mert más. Itt vagy nekem te, púp a hátamra. Te is magányosan fogsz megdögleni, mint egy kutya. Vagy mint én.

LACI Nem baj.

SÁNDOR Felfordulsz egy árokparton.

LACI Kit érdekel!?! (*Csend*) Keresztapu! Itt aludhatok ma?

SÁNDOR Nem bánom.

LACI Összebalhézta a faterral.

SÁNDOR Maradj nyugodtan. Nekem majd jön egy vendégem Pestről. Egy haverom.

LACI Aha.

Hallgatnak

Keresztapu!

SÁNDOR Na, mi van?

LACI Azért nem haragszol?

SÁNDOR *(Ádáz arckifejezéssel belebokszol a fiú vállába)* Meg tudnálak ölni!

Csöngetnek

SÁNDOR Na, már itt is van.

SÁNDOR az előszobába siet, ajtót nyit, egy középtermetű, szakállas, Pulóvert viselő, hátizsákos, férfi érkezik, IMRE. Kezében egy üveg bor

Ülj le közénk!

IMRE nem ül le mindjárt, a hátizsákját nyitogatja, primitív külsejű, stencilezett nyomdatermékeket vesz elő

IMRE Ezek most a legújabbak.*(Észbe kap, LACIRA pillant, majd SÁNDORRA)*

SÁNDOR Előtte nyugodtan beszélhetsz, csak a keresztfiam.

IMRE és LACI sietve kezet fognak, megmondják a keresztnévüket. LACI bágyadt érdektelenséggel tekint a vendégre.

IMRE Ezek a legfrissebbek. Van pár érdekes cikk, majd olvasd el.

SÁNDOR Jó, majd átböngésem. *(Belelapoz a szamizdatokba)*

IMRE Valamit ihatnánk is, teljesen kiszáradtam a vonaton.

SÁNDOR Igyunk! *(Dugóhúzóat vesz elő, kibontja a bort, tölt IMRÉNEK és magának, isznak)* Nem követtek?

IMRE Dehogynem. Követnek ezek mindenhová, még a budiba is. De a Nyugatiban leráztam őket.

SÁNDOR Na mesélj!

IMRE Felszálltam a szegedi gyorsra, aztán Kőbányánál, ahogy elindult a vonat, leugrottam és vissza metróval a Nyugatiba. Tuti biztos, hogy leráztam őket.

SÁNDOR Ügyes trükk. Tiszta Simon Templar vagy már Imikém.

IMRE A mozgó vonatról kell leugrani, ennyi az egész. Az ember egy idő után megszokja és onnantól csak játék. A Gábort is éjjel-nappal megfigyelik. Ott állnak egy civil Zsigulival a ház előtt, tizenkét óras váltásban.

SÁNDOR Az idegekre mennek rá, ha egyszer rád szállnak.

IMRE És, mit tudnak csinálni velem? Az állásomból régen kirúgtak. Egy-két pofont meg elvisel az ember. A Lacit egyszerre heten-nyolcan követik, meg a Ferit is. Ez ezzel jár. Teljesen nyíltan csinálják. Mindenhova veled mennek és bámulnak a pofádba. Ha nem vagy otthon, ki-bejárálnak a lakásodban, bepoloskázzák, áttúrják a szennyesedet, a szaros gatyáidat is. Tavaly télen a Gábor kifigyelte, mikor van műszakváltás. Mínusz tizenöt fokban dekkoltak ezek a hülyék a Zsiguliban, majd megfagytak. Na, mindegy. A Gábor megsajnálta őket, vitt nekik egy termosz forró teát, meg valami három napos süteményt. Bekopogott a szélvédőn, azok a marhák meg elfogadták, még jól is esett nekik. Másnapra lecserélték őket, soha többet nem látta ezt a személyzetet. (*Nevet*)

SÁNDOR Ilyen idióták?

IMRE Azért nem szabad lebecsülni őket, nem hülyék. Vigyázni kell velük. Bármit megtehetnek veled, nyom nélkül eltüntethetnek, ha akarnak vízbe fojtanak.

Isznak, gondolkodnak

SÁNDOR Írhattok ti akármit, a dolgok úgysem fognak megváltozni. Az oroszok is itt vannak a nyakunkon.

LACI látványosan unatkozik

IMRE Semmi sem tart örökké. A komcsiknak is vége lesz egyszer.

SÁNDOR Kádárt azért szeretik az emberek. Mindenki szereti az öreget.

IMRE Az lehet, de közben a munkásosztály, akire a rezsim hivatkozik, úgy él, mint az állat és úgy is döglök meg. Negyven, ötven éves emberek hullanak, mint a legyek, a szart is kitapossák belőlük. Moccanni se mernek. Legfeljebb éjjel zsíros kenyeret tesznek a Lenin szobor kezébe.

LACI (*Közbekottyant*) Mondtam, hogy nem érdemes melózni. Lófasz ezeknek a seggébe!

SÁNDOR (*Leinti*) Te hallgass!

IMRE Miért, a Lacinak igaza van. Még öt-tíz év, figyeljétek meg és magától összeomlik az egész szar. A gyárak leállnak, a rendőrséget kivezénylik, sortűz, aztán megint jön a forradalom.

SÁNDOR Ezek csak álmok, az oroszok úgysem hagynák.

IMRE Ők fognak legelőször összeroppanni. Ha akarsz, fogadhatunk rá, hogy öt, vagy legkésőbb tíz éven belül úgy fog szétesni ez a kóceráj, mint a kártyavár. Nézd meg, mi van a lengyeleknél!

LACI Bűdös kommunisták. Felkötném őket az első fára, de előbb a szemüket kéne kiszúrni...

SÁNDOR Laci, te ehhez nem értesz!

LACI ...a bűdös buzi kommunistáknak!

SÁNDOR Szerintem akkor is ez a legjobb. A szocializmus. Csak sokkal jobban kéne csinálni. Pár dolgot kéne csak megváltoztatni, a melóst jobban elismerni, és ez lenne a legjobb.

LACI hangosan böfög

IMRE Igen, már mondtad, hogy te hiszel benne. Hát, nem tudom. Én nem hiszek az utópiákban, mert mindig elbuknak az emberi természetén. Ez az egész egy nagy hazugság, parasztvakítás, ahogy van. Itt nem létezik szocializmus csak a nagy sunyi államkapitalizmus, meg totális kizsákmányolás.

Elhallgatnak

Azt tudod, hogy a könyved mekkora siker? Az összes könyvesboltból elfogyott. Szétkapkodták. Sehol nem lehet kapni.

SÁNDOR Tényleg?

IMRE Mindenkinek nagyon tetszik. Szerintem regényt kéne írnod!

SÁNDOR Regényt? Hagyjál már békén! Nincs nekem arra időm. Gyári melós vagyok én, nem író. Ha hazajövök, csak elterülök, mint egy zsák krumpli. Mindig fáradt vagyok (*gondolkodik*) ez csak pár kis novella. A Csalog, meg a Berkovics, azok írjanak regényt. Meg a Moldova. Azoknak van rá idejük.

LACI (*Fellelkessedve*) Szerintem is keresztapu, írdál regényt!

SÁNDOR Felejtsetek már el! Más nem is hiányzik nekem, mint a regényírás. A honorárium csak alamizsna. (*Mérgesen*) A regényhez idő kell, legalább két, vagy három hónap. Ágynyugalom. Mikor lesz nekem annyi fizetett szabadságom?

IMRE felcihelődik, babrál a hátizsákkal

SÁNDOR Már mész is?

IMRE Lassan indulnom kell, van még egy pár dolgom itt és a féltizes gyorsot jó lenne elérni.

SÁNDOR Miért nem alszol itt?

IMRE Pár hét múlva újra jövök...vagy nem jövök soha többet, de akkor jön más. Majd meglátjuk.

IMRE távozik. Kis csend marad utána

SÁNDOR Akarsz vacsorázni?

LACI Ki volt ez a csávó?

SÁNDOR Mindegy, csak egy haver. Ne törődj vele!

LACI Aha...

SÁNDOR Nem vagy éhes? Csináljak neked egy rántottát?

LACI Inkább főzd meg a debrecenit keresztapu!

SÁNDOR feláll, kimegy a konyhába, LACI fekve marad. A szín elsötétül

4. jelenet

Kihallgató szoba a rendőrségen. A falakon címer, Lenin és Dzerzsinszkij portréi, oldalt kartotékokkal zsúfolt irattartó szekrény, két íróasztal, írógép, oldalt ajtó. Voltaképpen az NDK-beli párthelyiséghez hasonló dizájn. Az egyik asztalnál civil ruhás nyomozó, a TARTÓTISZT foglal helyet. Éppen egy aktát böngészget, fekete keretes szemüvegét a feje búbjára tolja, némán olvas, mozog a szája. Az ajtón túl most láрма kerekedik, dulakodás, szitkozódás, tompa puffanások, nyögés. A TARTÓTISZT felkapja a fejét, hallgatózik, majd közönyösen újra az aktába mélyed. A szája mozog. Valaki alapos verést kap a szomszédos helyiségben. Az ütlegek zaja. Kisvártatva nyílik az ajtó, markos egyenruhás rendőr jelenik meg, maga után vonszolja SÁNDORT, bependeríti a szobába, majd távozik. SÁNDOR fájdalmas, összevert arccal megáll az iroda közepén, szájalmasan fest, inge szakadt, zakózsebei letépvé, látszik,

hogy istenesen helybenhagyták. Köhög, meg sem tud szólalni. Nem érti mi történt vele, elmázolja arcán az orrából szivárgó vért.

TARTÓTISZT *(Tettetett megrökönyödéssel)* Ember, magával meg mi történt? Rettenetesen néz ki! Elesett? Vagy be van rúgva?

SÁNDOR *(Duzzadt szája szélét tapogatja)* Nem ittam.

TARTÓTISZT *(Aggodalmaskodva nézegeti jobbról, balról SÁNDORT)* Hát akkor mivel magyarázza, hogy ilyen állapotba került?

SÁNDOR Nem tudom. Ma reggelre beidéztek tanúskodni egy gyári lopás miatt, én vagyok az alapszervezet titkára és itt az előbb, a másik irodában összeverték.

TARTÓTISZT *(Álrészvétellel)* Alig áll a lábán az elvtárs. Úgy néz ki, mint akin átment az úthenger. Foglaljon helyet!

SÁNDOR lerogy az íróasztal előtti székbe

Mi is ez a lopási ügy? Engem erről nem informáltak. Mit lopott el?

SÁNDOR Én semmit. Nálunk a vállalatnál történt a lopás, a mi részlegünkben, semmi különös. Egy fűrófejet keresnek.

TARTÓTISZT Ezt értem, de ki verte össze ennyire?

SÁNDOR *(A metszőfogait tapogatja)* Itt az előbb, a másik helyiségben a rendőrök.

TARTÓTISZT A helyiség kalapácsa, mi? *(Kuncog)* Legyen szíves először is a személyi igazolványát, aztán felvesszük a vallomását.

SÁNDOR átnyújtja az igazolványát, a TARTÓTISZT nyálazott ujjakkal előlről hátra lapozgatja, alaposan tanulmányozza az iratot

TARTÓTISZT Aha, most már értem. Maga az Sándor. Korábbra vártam. De miért verekedett odakint? Mit akart ezzel elérni? Egy melós nekiugrik egy rendőrnek?! Micsoda dolog ez?!

SÁNDOR Én nem verekedtem...engem vertek.

TARTÓTISZT Biztos csinált valamit, szemtelenkedett velük? Mit mondtak, miért kapja?

SÁNDOR Nem mondtak azok semmit. Hárman voltak.

TARTÓTISZT Nem tettek fel kérdéseket?

SÁNDOR Nem.

TARTÓTISZT Nem tudom elképzelni ezt az egészet! Valahogy nem életszerű. Biztosan pimaszkodott velük, játszotta az agyát, mi? Meg akarta mutatni, nekik, hogy kicsoda. Ezt itt nem nagyon szeretjük, ha valaki emberkedik. Emberkedett, ugye, és a fiúknak eljárt a keze. Tudja ilyenek ezek mind. Hamar eljár a kezük, ha valaki nagyon okosnak hiszi magát. Ettől borzasztó idegesek tudnak lenni!

SÁNDOR Én nem szóltam egy szót se. *(Fájdalmában előredől, a derekát tapogatja, felnyög)* Meg se mukkantam.

TARTÓTISZT *(Az előtte heverő iratcsomót lapozgatja)* Igen. Hát ez egy eléggé cifra ügy. Ez egy érdekes eset a magáé, Sándor, tudja-e?! *(Felemeli a telefont)* A Szabadi elvtársnő jöjjön be egy pillanatra!

Egyenruhás rendőrnő lép be, SZABADI ELVTÁRSNŐ, iratokat ad át a TARTÓTISZTNEK

Nézze csak Szabadi elvtársnő, milyen illusztris vendéget kaptunk ma! *(Mutogatja az aktát a rendőrnőnek)* Igazán figyelemre méltó kis ügy.

SÁNDOR Milyen ügy?

TARTÓTISZT Ügyecske. Semmi komoly, lehet, hogy félreértésen alapul, de azért rendkívül érdekes precedens. *(SÁNDORHOZ)* Nem gondolja, hogy volna miről beszélgetnünk?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Őrnagy elvtárs jelentem, ez az ember behugyozott! Összevizezte magát.

TARTÓTISZT Csakugyan? Ez szörnyen kellemetlen.

SÁNDOR A vesémet ütötték. Mondtam, hogy szívbeteg vagyok, ne bántsanak, mégis ütöttek.

TARTÓTISZT Hát azért, mert valaki szívbeteg, attól még nyugodtan üthetik a veséjét, vagy nem?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Meg a pofáját, ha nagyon jártatja.

TARTÓTISZT No, ennek az ügynek azért gyorsan utánanézek. Higgye el Sándor, félreértés történt. Fatális hiba. *(Felemeli a telefont)* Vis major. *(Tárcsáz)* Hát kérlek szépen Zolikám, ki csinálta ezt a csúnya munkát ezzel a mi Sándorunkkal, he? *(Hallat)* Most, most, nem is kiskedden. *(Egyre mérgesebben hallgatja a választ)* Ti bediliztetek? Meg vagytok bolondulva, Zolikám? Hát ez a Sándor nem az a Sándor, ti isten barmai! Hát nem láttátok, hogy ez nem cigány?! *(SÁNDORNAK)* Ezt a fejtelenséget, ami itt van! Komolyan mondom... *(A telefonba)* Majd szépen bejősztek és bocsánatot fogtok kérni kértek tőle! *(SZABADI ELVTÁRSNŐHÖZ)* Annuska, töltsön már ennek a Sándornak egy pohár rumot a nagy ijedségre! *(A telefont hallgatja)* De a betyár úristenit a hülye fejeteknek, majd én fogom összetörni a csontotokat! Majd meglátjátok mit kaptok ezért! Tudod te, kit vertetek össze? Elment az a szép eszetek? Ez egy rendes, becsületes kommunista, jó elvtársunk. Azt mondja itt, hogy szó nélkül ütni kezdtétek. Megáll az ész. Ti túl sok krimit néztek. Bejön ide egy tisztességes, derék elvtársunk, hogy segítsen nekünk, egy szívbeteg elvtárs, ti meg rávetitek magatokat, hm? Jó, hogy

meg nem öltétek, kérlek szépen! Na, jó, ezért még számolunk!(*Hallgat*) Nem érdekel a magyarázkodás! (*Dühödten lecsapja a kagylót*) Szabadi elvtársnő, hol késik már az a rohadt rum, bassza meg!? Porzik a vesénk!

SZABADI ELVTÁRSNŐ az iratszekrényhez lép, hosszasan kotorászik, kihúz egy kulcscsomót, odalép egy másik szekrényhez, kinyitja, odabent valóságos minibár, rumot hoz, önt a TARTÓTISZTNEK és SÁNDORNAK

Ezt a legkedvesebb vendégeimnek tartogatom. Elfogad egy pohárkával?

SÁNDOR Igen őrnagy elvtárs.

TARTÓTISZT Tizenkét éves Jamaicai. Elhiheti Sándor, hogy nem akárkit kínálok meg belőle.

SÁNDOR beleszagol az italba, talán valami trükköt sejt, habozik

(a tiszt felhajtja a rumot) No, igya csak, igya! Nem kell szégyenlősködni!

SÁNDOR egy hajtásra kiüríti a poharat, összeborzong

Látom ízlik. (*Újra tölt, iszik*) Az én véleményem szerint, egy férfi igyon rumot, ha már inni akar. Esetleg vodkát. Bár én a rumra esküszöm. Felesleges kísérletezni mindenféle panccsal. A rum, az egy tiszta ital. Kétféle tiszta ital létezik, (*tölt, iszik*) a Jamaicai rum és az orosz vodka. Egyetért velem Sándor?

SÁNDOR bizonytalanul bólint

A rum csupa tűz, csupa erő, csupa filozófia. Ez való egy igazi férfinak. (*Elmélázik, poharát a fény felé tartja*) Hol is tartottam?

SZABADI ELVTÁRSNŐ A rumnál.

TARTÓTISZT Ja, igen. A finom rumocskánál. Szinte érzi az ember, amint leér a gyomrába. Olyan... olyan, mintha odabent kisütne a nap. Igen. Pontosan olyan. Vagy mint egy atyai pofon. Észhez térít. Maga szereti a rumot, Sándor?

SÁNDOR Nekem mindegy. Megiszom akármit.

TARTÓTISZT Csak ne keverje... A dolgokat nem szabad összekeverni. Úgy értem a rumot például pezsgővel. Abból semmi jó nem származik, nekem eliheti! Káros az egészségre. A végén egy árokban találja magát az ember, vagy valami szennyes, koszos budiban és fogalma sincs, hogy került oda. Kismillió olyan embert láttam már, tehetséges embereket, akik a kukában végezték, mert nem hallgattak az okos szóra. *(Tölt, iszik)* Maga is egy tehetséges ember, hasznos tagja a társadalomnak, nem igaz? *(Vállat von)* Könyveket írogat. Tudja én nagyon szeretek olvasni, Sándor. Ha a munkából hazamegyek, már veszem is elő a kedvenc könyvemet. Vagy megfejték egy jó keresztrejtvényt. *(Mered SÁNDORRA)* No, mindegy. *(Feláll, járkál)* Hol is tartottunk?

SZABADI ELVTÁRSNŐ A keresztrejtvélynél.

TARTÓTISZT Csakugyan? Tyű, jól elkalandoztunk! Elnézést kérek! Nem akarom sokáig feltartani, Sándor. Magát várják vissza az üzembe, nem igaz? A termelés frontján. *(Járkál, majd megáll SÁNDOR háta mögött. Váratlanul megcsikolja SÁNDORT, aki rémülten összerázkódik)* Csikimiki!

SZABADI ELVTÁRSNŐ jóízűen felkacag

Csak nyugalom Sándor! Csiklandós maga? Vagy nem? Kíváncsi voltam, hogy csiklandós-e.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Válaszolja az őrnagy úrnak, ha kérdezi!

SÁNDOR Nem. Vagyis igen.

TARTÓTISZT Most akkor csiklandós, vagy nem csiklandós? Döntse el! Csak igennel, vagy nemmel válaszolhat.

SÁNDOR Nem. Azt hiszem, nem. Nem tudom.

TARTÓTISZT Ugyan, döntse már el!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Mindenki csiklandós valahol.

TARTÓTISZT Egyetértek a Szabadi elvtársnővel. Valahol mindenki csiklandós. Maga hol csiklandós Sándor? A talpán? Vagy a hóna alatt? Vagy hol az ördögbe?

SZABADI ELVTÁRSNŐ újból felkacag, SÁNDOR rémülten bámul maga elé

Nem kell olyan nagy szemeket mereszteni Sándor! Akit megcsikolnak, annak illik nevetnie. Vagy legalább kuncognia egy kicsit, nem gondolja Sándor? *(SZABADI ELVTÁRSNŐHÖZ)* Mit szól hozzá Annuska, ez a mi Sándorunk egyáltalán nem csiklandós.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Fából van ez.

TARTÓTISZT Fából faragott királyfi. *(Felnevet)* Mindjárt kiderítjük, hol csiklandós maga Sándor. Megkeressük a gyenge pontját.

SÁNDOR dermedten, mozdulatlanul várakozik. Csend

A fene a jó dolgát magának, látja, mennyit foglalkozunk az ügyével. Nem sajnáljuk rá az időt, hogy egyenesbe jöjjünk magával. *(Méregeti SÁNDORT)* Álljon fel!

SÁNDOR feláll

Üljön le!

SÁNDOR engedelmeskedik

Mondja, reggelizett már? Én, bevallom, farkaséhes vagyok. Jó társaságban repül az idő, nemde? Egy ökröt meg tudnék enni. Persze sütvé, úgy értem. *(Nevet)*

Csend

Nos? *(Csend)* Nagy kópé maga Sándor. Nagy egy kópé! Adja itt a fapofát. Nagy játékos! *(Csend)* Na, majd ha jobban megismerjük egymást, ha bizalmasan elbeszélgetünk, effektíve mint két jó barát. Hm? *(Csend)* Hol is tartottam?

SZABADI ELVTÁRSNŐ A reggelinél.

TARTÓTISZT Igaz is. A reggelinél, úgy bizony! Szóval eszik velem Sándor? Vagy egyedül kell bekapnom valamit?

SÁNDOR Tessék?

TARTÓTISZT Azt kérdelem nem éhes-e?

SÁNDOR Nem tudom.

TARTÓTISZT Azt csak tudja, hogy éhes-e vagy nem?! Ezt minden csecsemő tudja.

SÁNDOR Most nem tudnék enni.

TARTÓTISZT Szomorúan hallom. (*Durcásan*) Utálok egyedül reggelizni! Olyan lehangoló. Maga meg kapásból nemet mond. Ez nem túl barátságos lépés. Még azt sem tudja, mi van reggelire, (*az órájára pillant*) vagyis tízóaira. Jobb, ha féltizenegykor tízórait mondunk, igazam van? Szóval? (*Csend*) Ha mégis megéhezne, hozhatok valamit a konyháról. Csak akad egy jó sűrű paradicsomleves, vagy egy kis sárgaborsó főzelék.

SÁNDOR Reggelire?

TARTÓTISZT (*Felcsattan*) Még válogatunk is?! (*Békülékenyen*) Igen jól főznek itt minálunk. Állíthatom, hogy a konyhánk elsőrangú. Prima szakácsnőink vannak. (*Elgondolkodik*) Esetleg akad hozzá valami fasírt is, feltétnek. Ha úgy adódik.

SÁNDOR (*Fakó hangon*) Fasírt?

TARTÓTISZT (*Az öklét mutatja*) Ekkora vagdaltak. Mint a kezem...bizonyos esetekben... Ha én rábólintok. Érti, ugye, jól megrakva hússal. Húspogácsa, magyaros fűszerezés. Színhús, semmi mócsing! Szereti Sándor a jó magyar fasírtot?

SÁNDOR Szeretem.

TARTÓTISZT Azt elhiszem, hogy szereti.

Csend

Én amondó vagyok, hogy ne kapkodjuk el a dolgot, ne siessünk úgy előre. Elvégre nem hajt a tatár.

Csend. Tablókép. A TARTÓTISZT az órájára pillant

No? Mi lesz? Meddig kell még várni? Megéhezett már Sándor?

SÁNDOR Nem tudok enni.

TARTÓTISZT (*Dorgálva*) A kis válogatós!

SZABADI ELVTÁRSNŐ lekasztja a gumibotját, játékosan lóbálja a csuklóján, párszor a tenyerébe paskol. Csend

Én mindig azt mondom, ha tele a has, nyughass! (*Nevet*) Érti, ha tele a has, nyughass! (*Nevet*) Jó, mi? (*Csend*) Nem tudom, mit akar maga Sándor? Nem lehet kiigazodni a viselkedésén. Mit szeretne?

Töltsek még egy kis rumot? Igazán összeszedhetné végre magát, elvégre itt barátok között van. Maga meg úgy ül ott, mint aki befosott.

SZABADI ELVTÁRSNŐ felnevet, egyre gyorsabban söndörgeti a karján a gumibotot

SÁNDOR Az idézésem a gyári lopásról szólt, és nem értem, hogy...

TARTÓTISZT Ugyan, hagyja már azt a lopást! Kit érdekel az? Pitiáner ügy. A melós lop. Mindennapos eset, már oda sem figyelünk az ilyesmire. Szétlopkodják a gyárakat, ez ellen nincs mit tenni. *(Lapozgatja az előtte heverő vaskos aktát)* Itt bizony valami egészen más dologról van szó!

SÁNDOR *(Felkapja a fejét, ijedten)* Miről?

TARTÓTISZT Hát a maga életéről Sándorom. A maga kis viselt dolgairól.

SÁNDOR Miféle viselt dolgaimról?

TARTÓTISZT Tudja azt maga Sándor. Gondolkodjon csak el! Idő van , mint a pelyva. Én ráérek. Szabadi elvtársnő is ráér. Csak magára várunk.

SÁNDOR De nem tudom, hogy...

SZABADI ELVTÁRSNŐ Tudja azt maga. Erőltesse meg azt a pici agyát aranyoskám és mondjon végre valamit!

Feszült csend

TARTÓTISZT Sándor, nekem fogytán a türelmem. Higgycsuk el, jobban jár, ha a saját szavaival mondja el! Túl lesz rajta és megkönnyebbül, higgycsuk nekem! Mi csak beszélgetni szeretnénk magával.

Csend

Nézze! *(Csend. Az aktát forgatja)* Itt le van fektetve a maga egész élete, ától cettig. *(Hatásszünet)* A maga élete nekünk egy nyitott könyv. *(Csend)* Hát szóval, Sándor, maga egy rendes fiú. Egy jó munkaerő, lelkes párttag. Dolgozott az NDK-ban is, igaz?

SÁNDOR Dolgoztam, igen. Lipcsében. Otthonfelügyelő is voltam.

TARTÓTISZT Minden olyan flottul indult a maga életében. Büszkék lehettünk magára. Minden klappolt. Elvégezte a technikumot. Egy parasztkölyök. Szép, ez nagyon szép. De aztán történt magával valami. Az egész folyamat megbicsaklott. (*SÁNDORRA kacsint*)

SÁNDOR Én nem csináltam semmit.

A TARTÓTISZT és SZABADI ELVTÁRSNŐ összenéznek

SZABADI ELVTÁRSNŐ Még hogy nem csinált semmit. Van pofája azt mondani, hogy nem csinált semmit. A buziskodás az magának semmi?

SÁNDOR egyetlen pillanat alatt falfehérré válik, izzadni kezd, dől róla a verejték

SÁNDOR Hazugság, én nem...

TARTÓTISZT Ugyan Sándor, kár tagadni!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Már az NDK-ban összefertőzte magát!

SÁNDOR (*Törölgeti az arcáról az izzadtságot*) Ezt honnan veszik. Nem igaz! Ki mondta ezt?

TARTÓTISZT Maga hülyének néz bennünket?! Azt hiszi én egy nyeretlen kétéves vagyok? Kismillió felvételünk van magáról Sándor. Színes fotók. A legkülönbözőbb pózokban. Amilyet csak parancsol.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Még tagadja is.

TARTÓTISZT Sándor, ne mérgesítsen fel minket!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Jobban jár, ha mindent bevall!

TARTÓTISZT Ne basszon ki saját magával Sándor! Önnek van egy idős, beteg édesanyja. Gondolkodjon!

Csend

SZABADI ELVTÁRSNŐ Azonkívül ott a szép, nagy család, a testvérek, a nagybácsik, rokonok, mind egy kupacban.

Csend

TARTÓTISZT Kiborult a bili Sándor, ébresztő! Térjen észhez, amíg nem késő. Kiderültek a dolgocskák és innen nincs visszaút! A törvény ökle mindent lát!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Hímringyó! Nekem felfordul a gyomrom ettől az alaktól. Mindjárt elhányom magam.

Kopogtatnak, a rendőr nyit be, aki az irodába lökte SÁNDORT

RENDŐR Hogy álltok ezzel a szeméttel őrnagy elvtárs? Köpött már? *(Szorosan SÁNDOR mellé áll)* Ne játszd az eszed öcsipöcsi!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Egy rossz buzi ez, be van szarva.

RENDŐR Lányfiú! Sültbuzi. Homokos. Gyöngybetűkkel írogat a WC falára. Mered tagadni?

SÁNDORT a hideg rázza

SZABADI ELVTÁRSNŐ Gumibugyis buzeráns, az vagy kisfiam!

SÁNDOR Nem igaz!

RENDŐR Csíra vagy te, egy rossz homokos! Ferde hajlamú!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Versek is írogat. Minden költő buzi!

SÁNDOR Petőfi nem volt buzi.

RENDŐR *(Üvöltve)* Petőfi nevét a szádra ne vedd, te mocsok, vagy itt taposom ki a beledet!

TARTÓTISZT *(Higgadtan)* Sándor! Hogy tehetett ilyet? A homoszexualitás a legnagyobb bűn. Felér a gyilkossággal is.

RENDŐR *(Pajzánul)* Sándorka. *(Nevet)* A kis Sándorciska. *(Mégjobban nevet)*

SZABADI ELVTÁRSNŐ A belem fordul ki tőle. Okádni tudnék, ha ránézek.

RENDŐR Fartúró. El kell taposni az ilyen férgeket!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Szörnyeteg! Disznó!

RENDŐR Bugyibuci!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ádám és Béla!

A RENDŐR sallert suhint SÁNDOR tarkójára. SÁNDOR teljesen előregörnyedve ül, összecuklott fabáb benyomását kelti. A felsőteste most dülöngélő mozgásba kezd. Élete, terve szempillantás alatt végérvényesen semmivé váltak

SÁNDOR *(Tébolyult arccal, könnyes szemmel)* Fél négykor kezdődik az értekezlet. Oda kell mennem. *(Ringatja magát)*

TARTÓTISZT Miféle értekezletről beszél ez az ember?

SÁNDOR Fél négyre oda kell, hogy érjek. *(Erősödik a himbálózás)* A beszámolóval...

TARTÓTISZT *(Higgadtan mosolyogva)* Sándor, magának itt kell beszámolnia. Rosszul áll a szénája, tudja-e?

SÁNDOR *(Sírós hangon)* A vállalatnál a pártalapszervezet...

TARTÓTISZT Hagyjuk most a vállalatot, Sándor! Az nem szökik el. A gyár megvárja magát, az hétszentség!

RENDŐR Az várhatja. Nem biztos, hogy élve kimegy innen.

SZABADI ELVTÁRSNŐ és a RENDŐR SÁNDOR mellé lépnek, közrefogják, rendesen visszaültetik a székről lecsúszni készülő testet

RENDŐR Hú, ennek tényleg szarszaga van. Ennek a köpedelemnek.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Beszart. Esküszöm beszart nekünk a tetves buzija! Már csak ez hiányzott! Csupa szar lett az üléshez.

RENDŐR Lenyalatjuk vele.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Őrnagy elvtárs, hívjak még be valakit?

TARTÓTISZT Minek?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ki kéne állítani egy ketrecbe ezt a szemetet, hogy mindenki leköphesse!

RENDŐR Állatkertbe való ez, mutogatni, mint egy bűdös bogarat. Bezzeg amikor kisfiúk után leskelődött az iskolánál nem volt így beijedve!

TARTÓTISZT A kemény faszt imádod? Mondd csak ki nyugodta! A jó kemény faszt?

SÁNDOR Nem így van őrnagy elvtárs.

RENDŐR Szar van a palacsintában.

TARTÓTISZT Azt szereted? A jó kemény faszt?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Vég Béla.

RENDŐR Végbéltükrözésre jár a Sanyi néni.

SÁNDOR Öljem meg magam őrnagy elvtárs? Adjanak egy pisztolyt!

SÁNDOR vadul felugrik, megpróbálja megkaparintani a RENDŐR revolverét. Rövid dulakodás.

SÁNDOR kap meggy pofont, a földre zuhan és úgy marad

SZABADI ELVTÁRSNŐ Majd mi elintézzük téged, te rohadék!

TARTÓTISZT Ebben az egészben az a legrosszabb, hogy minden ki fog derülni. Mindenki megtudja majd. A srácok a gyárban. A haverok. Mit gondol, mit csinálnak azok magával?!

SÁNDOR zokog

TARTÓTISZT Meg persze a család is megtudja. Az édesanyja, a testvérei, mindenki.

SÁNDOR Csak ezt ne, őrnagy úr! Csak ezt az egyet ne! A családom... nem tudhatja meg. Az édesanyám...

SZABADI ELVTÁRSNŐ Korábban kellett volna gondolkozni.

TARTÓTISZT Már miért ne tudhatná meg? Az ő fattya vagy.

SÁNDOR Őrnagy elvtárs, kérem, hogy ezt ne...

SZABADI ELVTÁRSNŐ Most persze rimánkodik a szemétláda.

SÁNDOR Nekem akkor végem. Azt nem élem túl. Ha az édesanyám...

TARTÓTISZT Ilyenkor ez a törvényes eljárás. Mindenkinek meg kell tudnia, hogy kicsoda is maga. Ez a szokásos eljárás.

SÁNDOR Őrnagy elvtárs, kérem, hogy ne...

SZABADI ELVTÁRSNŐ Mit csináljunk vele őrnagy elvtárs?

TARTÓTISZT Hát nem tudom. Nem is tudom.

A TARTÓTISZT járkálni kezd, úgy tetszik súlyos gondolatokba merül. SÁNDOR könnyörgő tekintettel követi a mozgását. Könnyei megállíthatatlanul potyognak

Mit csináljak magával Sándor?

SÁNDOR Az anyám belehalna. Mindent, csak ezt ne!

TARTÓTISZT *(Lankadatlanul rója köreit. Masszírozza a halántékát)* Még a fejem is megfájdult.

SZABADI ELVTÁRSNŐ és a RENDŐR úgy tesz, mintha a jóindulatú kibúvókon törné a fejét

Mit tehetünk? Látja Sándor, ez az problémám. Melyik ujjamat harapjam?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Elég, ha csak a közvetlen feletteseit tájékoztatjuk, őrnagy elvtárs.

SÁNDORBAN éledezni kezd a remény

TARTÓTISZT Túlbonylítja az elvtársnő. Mindig túlbonylítja.

SZABADI ELVTÁRSNŐ duzzogva elfordul

Minek kell túlbonylítani a dolgokat?

SÁNDOR Őrnagy elvtárs én...

TARTÓTISZT ...elég, ha mi tudjuk, akik itt vagyunk... másnak nem kell megtudnia. De azért volna egy nagy kérdésem, mint a vetélkedőben. *(Hatásszünetet tart. Egész közelről bámul SÁNDOR arcába)*

Maga szerint a szocializmus egy rakás szar? Vagy micsoda? *(Hatásszünet)* Egy trágyadomb? A szemételepre való? Egymás közt vagyunk. Mondja meg őszintén!

SÁNDOR meghökken, először szóhoz sem jut

A párt egy ócska vacak? Egy pillanatra se feledje el, hogy mi csináltunk magából embert! Tanulhatott, elvégezte a technikumot.

SÁNDOR Őrnagy elvtárs, én mindig kommunista voltam. Én tiszta szívvel hiszek a pártban és az eszmében!

TARTÓTISZT Jó, jó, mondani akármit lehet.

SÁNDOR Egész életemben ezért a rendszerért dolgoztam. Én... én szeretem ezt a rendszert, az életemet adnám érte.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Szóval egy igazi hazafi áll előttünk?

RENDŐR Egy talpig becsületes kommunista?

TARTÓTISZT Szereti a hazáját, Sándor, mondja a szemembe!

SÁNDOR Mindennél jobban szeretem. Ez a hazám!

TARTÓTISZT Komolyan beszél? Tehát a mi emberünk? Itt az idő, hogy színt valljon! A mi oldalunkon áll?

SÁNDOR Soha nem ártanék a hazámnak!

TARTÓTISZT Ezt úgy érti, hogy bármit megtenne ezért a népért?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ezt bárki mondhatja.

TARTÓTISZT Az elvtársnő ne vágjon folyton a szavamba! Ne legyen ilyen kotnyeles!

SZABADI ELVTÁRSNŐ duzzogva elfordul

(SÁNDORHOZ) Úgy gondolja, tenne is a hazájáért? Ha úgy adódna? Megvédené, ha bármi fenyegeti? Igen, vagy nem? Nyugodtan megmondhatja!

SÁNDOR Én kész vagyok meghalni érte.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Nagy szavak!

TARTÓTISZT Meghalni? Komolyan beszél?

SÁNDOR Igen, őrnagy elvtárs, akár meg is halnék a hazámért.

A TARTÓTISZT erős gondolkodást, aggodalmakat mímelve, súlyos léptekkel rója a szobát

TARTÓTISZT Hát ezt nem értem. *(Csend)* Valaki magyarázza el! *(Csend)* Én, ha megbolondulok se értem. Sehogy se megy a fejembe. Itt maga minden szépet és jót elmond a hazájáról. De ezek csak szavak. A tettek másról árulkodnak.

SÁNDOR Milyen tettek őrnagy elvtárs?

TARTÓTISZT (*Az aktában lapozgat*) Hát, ugye, vannak itt egészen érdekes tudósítások is a maga különféle baráti kapcsolatairól Sándor.

SÁNDOR Milyen tudósítások?

TARTÓTISZT Időnként fura alakok járogatnak magához. Meg kell, hogy mondjam, a legkülönbélebb alakok. Maga fogadja őket, bratyizik velük. Megvendégeli őket. Hát szép dolog ez? Itt van ni (*keresgél az aktában*) utoljára egy hete március huszonnegyedikén is. (*Hatásszünet*) Ezek veszedelmes emberek. Tele a fejük lázító gondolatokkal. Mindenféle irományokat terjesztenek. Hozzák, viszik terjesztik a rágalmaikat, közben szimatolnak, keresik a gyenge pontokat, a megtéveszthető embereket, mint amilyen maga is Sándor... Ez pedig nem vicc. Nem babra megy a játék. Ez a CIA személyesen. Ugye tudja mi a CIA, Sándor?

SÁNDOR Én nem tudtam, hogy...

TARTÓTISZT Ezek az alakok túlságosan okosnak képzelik magukat. Nyíltan flangálnak az országban. Azt hiszik, túljárhatnak az eszünkön, amikor leugrálnak a vonatokról. Nevezzük nevén a gyereket, ezek mind zsidók. Egytől egyig, mindannyian biboldók.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ennyire szereti maga a zsidókat, Sándor?

SÁNDOR Isten ments, dehogyan is szeretem. Ezek csak ilyen pesti úriúri. Jó dolgukban nem tudják, mit csináljanak.

TARTÓTISZT Egy zsidó vircsaft Sándor és maga a hálójukba keveredett. Hát nem tudta, hogy aki zsidót enged a házába, az a bajt engedi be?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Együttműködik velük, ez a helyzet. A szarkeverő zsidókkal.

TARTÓTISZT Ezek ilyen sehonnai emberek. Egyik nap jönnek, másnap elmennek. Egyszer itt bukkannak fel, egyszer ott. Ezeknek semmi se számít!

SÁNDOR Engem nem érdekelnek. Semmi közöm hozzájuk. Utálom még a szagukat is.

TARTÓTISZT Akkor minek cimborál velük?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Mit akarnak magától? Mire kérik?

TARTÓTISZT Biztosan terveznek valamit, de mit?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Meséltek valamit a terveikről? Esetleg szabotázs az üzemekben, röpcédulázás, ilyesmi? Robbantások ipari objektumokban?

RENDŐR Laktanyák megtámadása, merényletek? Fegyverrejtegetés? Dollárcsempészet?

SÁNDOR Nem tudok ilyesmiről.

TARTÓTISZT És sajnos egyre aktívabbak. Ezért van most itt Sándor. Mindjárt elmondom, miről van szó.

Rumot tölt SÁNDORNAK, aki mohón felhajtja

Na, még mindig nem éhes?

SÁNDOR tagadóan int

SÁNDOR Gyenge voltam őrnagy elvtárs, de már erős vagyok. Mindent megértettem.

A RENDŐR barátságosan megveregeti SÁNDOR vállát

RENDŐR Szedje össze magát ember! Látja, tud maga értelmesen is beszélni, ha akar.

SÁNDOR Most már mindent értek őrnagy elvtárs. Köszönöm szépen.

TARTÓTISZT Jót tett magának ez a kis lecke, remélem.

SÁNDOR Rám mindenben számíthatnak az elvtársak. Szeretem a hazámat és... sajnos hibát követtem el. nagy butaságot csináltam, de... igyekezni fogok, hogy... soha többet velük...

TARTÓTISZT Nem, nem, nem! Maga félreért minket. Éppen ellenkezőleg. Mi pontosan azt kérjük magától, hogy segítsen nekünk. Maradjon csak kapcsolatban velük! Nyugodtan fogadja őket! Felőlem bratyizhat is velük. Maga könnyen kikapogathatja, miben sántikálnak és aztán megosztja velünk az információkat.

SÁNDOR Világos, most már értem.

TARTÓTISZT Igen. *(Töprengve sétál, meg-megáll, az íróasztalához ballag, kotorászik a fiókban, majd egy gépelt iratot tart SÁNDOR orra alá)* Ezt még alá kéne írni!

SÁNDOR buzgón, hálásan aláír

TARTÓTISZT És így rendben is vagyunk.

SZABADI ELVTÁRSNŐ *(Epekedően sóhajtva)* Maga még fiatal ember Sándor. Előtte az egész élet.

RENDŐR És innen hozzánk tartozik.

TARTÓTISZT Mi mostantól megvédjük magát mindentől.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Miránk számíthat, élhet nyugodtan, külföldre is kiengedjük, utazhat, amerre tetszik.

SÁNDOR Én már nem akarok semerre utazni.

TARTÓTISZT Vagy, ha bármire szüksége van, ha valami kell, csak szól nekünk. Attól függ, mi az érdeklődési köre. Telefonja van például?

SÁNDOR Nincs. Még vagy három év a várakozási idő.

TARTÓTISZT Hétfvégén legyen otthon, beszereltetjük a vonalat.

SÁNDOR És akkor, az a... másik ügy?

TARTÓTISZT Nézze Sándor, minket ez a buziskodás, mit mondjak, nem annyira érdekelne... Ha magának jó, válják kedves egészségére. Indifferens, hogy kivel kamatylol anégy fal között. Minket a konkrétumok érdekelnek.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ne féljen, nem fog kiderülni, mi hallgatunk, mint a sír.

A TARTÓTISZT rágyújt, SÁNDORT is megkínálja, füstölnek

TARTÓTISZT Ha például hetente, kéthetente összefutnánk valami jó kis eszpresszóban és maga leírná, hogy mi újság általában. Persze a lényegre szorítkozva! Ért engem?! Hogy kivel beszélgetett, milyen témák jöttek elő, satöbbi. Még egy kis dugipénzt is tudnánk fizetni magának. Kaphat szép festményeket is a falára, meg szép új szőnyeget. Tudja, úgy barátságosabb a lakás. Mindjárt más úgy hazamenni, ha valaki szépen be van rendezkedve. És egy kis mellékjövedelem se kutya.

SÁNDOR Pénzt azt nem...

RENDŐR Csak egy kis dugipénz. *(Nevet, kézmozdulatot tesz)* Érti, dugipénz...

TARTÓTISZT *(Töpreng, a száját masszírozza)* Még egy fontos dolog. Ezeket a jelentéseket ne a saját nevén írja alá. Írja azt, hogy... írja például azt, hogy Bihari. Ez elég is. Maga mégis íróember, magának semmi az egész.

SÁNDOR Bihari, értem.

TARTÓTISZT Ez megfelel magának, ha így írja alá? Mert ha más nevet akarna, azt is megbeszélhetjük.

SÁNDOR Bihari? Persze, miért ne. Rendben lesz.

TARTÓTISZT Már látom, hogy meg fogjuk érteni egymást. Maga egy értelmes ember. Ez a nép állama és ebből mi nem engedünk, ezt jól jegyezze meg!

SÁNDOR Köszönöm őrnagy elvtárs! Természetesen...

SÁNDOR feláll, egy lépést tesz az ŐRNAGY felé, mintha meg akarná ölelni. SZABADI ELVTÁRSNŐRE és a RENDŐRRE pillant. Sugárzik a boldogságtól, újjászületett

TARTÓTISZT Hát akkor mindent megbeszéltünk Sándorom. Ne feledje el, mi sem felejtünk el semmit!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Most elmehet.

RENDŐR Majd később keresni fogjuk.

SÁNDOR elhagyja a helyiséget. A TARTÓTISZT, SZABADI ELVTÁRSNŐ és a RENDŐR fáradtan, elégedetten egymásra néznek. A szín elsötétül

4. jelenet

Néhány évvel később. Rendőrségi iroda, de nagyobb elegánsabb, mint az előző jelenetben. A falakon festmények, a vitrines szekrényben bőséges italválaszték, a szőnyeg süppedős, az íróasztal terjedelmes, nagyképernyős tévé és ízléses székek szolgálják a kényelmet. A TARTÓTISZT az íróasztalnál ül, egy dossziéban lapozgat. SZABADI ELVTÁRSNŐ enyhén előredőlve áll mellette, szintén az iratokat nézi

TARTÓTISZT Ne dőljön annyira rám Annuska, muszáj a tarkómba lihegnie?!

SZABADI ELVTÁRSNŐ *(Hátrébb lép)* Elnézést ezredes elvtárs!

TARTÓTISZT Ez itt érdekes lehet, ezzel kezdhethetnénk valamit.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ez a szemét a határőrség orra előtt csinálja a kis bulijait.

TARTÓTISZT Egen. Egy darabig még hagyni kell, aztán elbeszélgetünk vele.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Hogy adhatnak ilyeneknek kutatói ösztöndíjat? Jön-megy a határon át és közben régi könyveket csempész ki.

TARTÓTISZT Gót betűs német könyveket. Kint meg valutáért elpasszolja a disznaja.

Megcsörren a telefon, a TARTÓTISZT felemeli

Igen? Hát ez szabályellenes. Jó, mindegy, engedjétek fel! (SZABADI ELVTÁRSNŐHÖZ) A Sándor az, a mi Sándorunk.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Itt? Ez szabályellenes. Mit akarhat?

TARTÓTISZT Nem baj, kivételesen felengedtem. Biztos történt valami.

Kopogtatnak, belép SÁNDOR, láthatóan spicces, kezében aktatáska. Fesztelen, jókedvű

SÁNDOR Szevasztok, nem zavarok?

TARTÓTISZT Gyere csak Sanyikám, örülök, hogy látlak.

SÁNDOR Csak erre jártam, és hoztam nektek valamit, aminek örülni fogtok.

A táskájából egy üveg italt vesz elő, az íróasztalra helyezi

TARTÓTISZT Hát ez meg micsoda?

SÁNDOR Pálinka. Házi. Ötvenkét fokos!

TARTÓTISZT Egy kis hazai? Megkóstolhatjuk.

SZABADI ELVTÁRSNŐ két poharat hoz, a férfiak töltenek, isznak

(Harákolva csemcseg) Vegyes gyümölcs, az anyja istenit. Ez már valami!

SÁNDOR A réz eleje kérlekszépen. Ilyet nem kapsz a boltokban. Most főzte a nagybátyám.

TARTÓTISZT Valamit tud az öreg *(iszik)* hű, a hétszentségit, nóta van benne! Nota bene, *(nevet)* érted?! Nota bene!

SÁNDOR Kis adagban gyógyszer, nagyban orvosság. *(Stencilezett kiadványokat rak az asztalra)* Ezeket tegnap este hozták. A legfrissebb anyagok.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ilyen sok?

A TARTÓTISZT szétrakja az asztalon az illegális kiadványokat, az egyiket meg is szagolja

TARTÓTISZT Még nyomdászaguk van.

SZABADI ELVTÁRSNŐ is megszimatolja a szamizdatokat

SZABADI ELVTÁRSNŐ Nem férnek a bőrükben.

SÁNDOR *(Egy géppel írt lapoz nyújt át a TARTÓTISZTNEK)* A jelentés a tegnapi látogatásról.

TARTÓTISZT *(Beleolvas)* Nagyon rendben van Sanyikám. Ahogy tőled megszoktuk. Szép, tiszta munka. Ezt már szeretem!

SÁNDOR Még nem is gratuláltam az előléptetésedhez ezredes elvtárs!*(Szétnéz)* Ez az új irodád?

TARTÓTISZT Na, mit szólsz hozzá Sanyikám? Ha kinyitom az ablakot, végiglátok a Méliusz tértől a Széchenyi utcáig. Világos, levegős. A konyha szaga se jön fel. A bútorzat is, vadi új.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Az édesanyja jobban van?

SÁNDOR Lekopogom, sokkal jobban.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ezek svájci gyógyszerek, nem valami bolgár vacak.

SÁNDOR Köszönöm Annuska! Nagyon rendesek voltak velem.

TARTÓTISZT Semmi az egész, mondtam, hogy szóljál, ha kell valami. Tudod, hogy mindenben támaszkodhatsz ránk.

SZABADI ELVTÁRSNŐ pálinkát tölt nekik, isznak. Csend. Elvannak

SÁNDOR *(A TARTÓTISZTHEZ)* Nyaralni mész az idén?

TARTÓTISZT Nyaralni? Én? Sanyikám tudod mikor voltam én utoljára nyaralni? Ezerkilencszázhatvannégyben, vagy hatvanötben. Nem, hazudok; ezerkiláncszázhatvankettőben Hajdúszoboszlón. Otthon fekszik a leszázalékolt feleségem. Egy kávé nem tud megfőzni magának, olyan gyenge. Nem, hogy nyaralni elmenni. Egész nap csak nyöszörög. A gyerekek meg már nagyok, az ajtót se nyitják ránk.

SZABADI ELVTÁRSNŐ A családdal mindig csak a baj van. Az én fiam csak bukdácsol a szakközépben, örülhetek, ha nem bukik meg. Egyedül műszaki rajzból nyolc egyese van. Hidraulikából is rosszul áll.

Neki mindig csak a koncert, meg a haverok kellene, hiába verem. Amióta egyedül vagyok vele elkanászodott sajnos.

SÁNDOR Anyai pofonok...

SZABADI ELVTÁRSNŐ Múltkor is éjjel jött haza és olyan sörszaga volt, hogy majdnem elájultam. Még csak tizenhat éves. Mi az istent csináljak vele?

SÁNDOR Le kell ülni és beszélni a fejével.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Beszélni? Annak ugyan beszélhet Sándor.

SÁNDOR Hát, fiúgyerek. Azokkal sokkal nehezebb, az biztos.

TARTÓTISZT Ha azt akarod, hogy szeressen valaki, vegyél kutyát!

SÁNDOR Hát igen.

SZABADI ELVTÁRSNŐ A pofájuk persze nagy, mint a bécsi kapu, agybajt kap tőlük az ember.

SÁNDOR Nekem is van egy keresztfiam, azzal se könnyű.

TARTÓTISZT Nekem meg a lábam fáj mostanában. A térdem, a bokám, mindegy hogy tavasz van, vagy ősz.

SÁNDOR Bokasüllyedés. Nekem is az volt.

TARTÓTISZT Nem bokasüllyedés ez Sanyikám. Ez a kor. Vénülünk Sanyikám, vénülünk. Eljárt felettünk az idő.

SÁNDOR (*Viccel*) Tolókocsi.

TARTÓTISZT Érszűkület, az a baj. A sok állástól, meneteléstől, hóban fagyban. Te nem tudod, mi volt itt az ötvenes években. Azok a telek. A hófúvás. Az a sok hülye ember kikészített. Kemény harcokat vívtunk mi, Sándor. Az ember elkopik, elsorvad a sok küzdelemben.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Arról nem is beszélve, hogy egy nőnek mennyivel nehezebb.

TARTÓTISZT (*Felcsattan*) Csak ne panaszkodjon az elvtársnő! Mindig a panaszkodását hallgatom. Még kávéval se kínálta meg a vendégünket!

SZABADI ELVTÁRSNŐ Értettem! (*Sértődötten kimegy*)

TARTÓTISZT (*Hangosan, hogy a távozó is meghalja*) Idetették a nyakamba ezt a hülye libát.

SÁNDOR (*A szája sarkából*) Hát, nem egy lángész.

TARTÓTISZT Lángész? Ez olyan hülye, mint a seggem. Azt se tudja mennyi kétszer kettő. Egyik hülyébb mint a másik. Válogatott állatkert, de mindegyik jobban tudja, mit hogy kell.

SZABADI ELVTÁRSNŐ két csésze kávéét szervíroz. Duzzog, ajkait sértetten beharapja

SÁNDOR Hát igen.

TARTÓTISZT *(Gyanakvón, ingerülten szimatolni kezd)* Szabadi elvtársnő, maga megint befújta magát?

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ezredes elvtárs, én csak kimentem a toalettre.

TARTÓTISZT Hányszor kell elmondani magának, hogy munkaidőben ne fújja be magát!
(SÁNDORHOZ) Te is érzed?

SÁNDOR bizonytalanul int

Naponta háromszor magára önt egy vödör kölnit. Ezt nem lehet elviselni! Azt hiszi, ettől jobb szaga lesz? Hát nem lesz jobb! *(Kis csend. SZABADI ELVTÁRSNŐHÖZ)* Nyissa ki kérem az ablakot!

SZABADI ELVTÁRSNŐ engedelmeskedik. Kintről utcazaj, motorkerékpárok berregnek el, tülkölés, madáracsicsérgés

Meg lehet fulladni! *(Vadul meglazítja a nyakkendőjét)*

SÁNDOR *(A helyzetet megmentve)* Teljesen kiment a fejemből!

A TARTÓTISZT és SZABADI ELVTÁRSNŐ rámerednek

A jelentésben nincs benne, de lesz most egy új könyv, már majdnem elkészültek vele és rajtam kívül csak páran tudják.

TARTÓTISZT Itt van az írógép, foglald össze légy szíves!

SÁNDOR az írógéphez ül, serényen gépelni kezd, közben mondja is amit ír

SÁNDOR Az általam felderített illegális ellenzéki kiadvány címe : Bibó Emlékkönyv...

TARTÓTISZT Várjunk csak, mi az a *bibó*?

SÁNDOR Bibó István.

TARTÓTISZT Aki államminiszter volt ötvenhatban?

SÁNDOR Igen.

TARTÓTISZT (*A száját gyűrögetve gondolkodik*) Aha. (Csend) Hát ez rendkívül ellenséges ránk nézve. Nagyon is ellenséges!

Csend

SÁNDOR (*Az öngyújtójával játszik, földobja, elkapja*) És ezt nem budipapírra nyomtatják, mint általában. Rengeteg pénzt beleraktak.

TARTÓTISZT Bedaráljuk kérlekszépen, bedaráljuk.

SÁNDOR Azt hiszik, bejön nekik anyagilag.

TARTÓTISZT Ilyenek ezek a zsidók, Sándor, látod, mind ilyenek. Most egymás közt vagyunk. Tisztelet a kivételnek. Biboldó emlékkönyv! Ezeknek mindenük a pénz. Vagyonokat akarnak keresni azzal, hogy eladják a hazájukat.

SÁNDOR Igen.

TARTÓTISZT Egyébb akciók? Írjad csak nyugodtan!

SÁNDOR (*Az írógép fölé hajol, gépel. Fennhangon*) További akciókról is hallottam a napokban. Röpcédulázást szerveznek a fővárosi Széna téren október huszonharmadika előestéjére...

TARTÓTISZT Az még odébb van, de folytasd csak!

SÁNDOR A röpcédula tartalmaz egy utasítást arra nézve, hogy a környéken lakók az évforduló napján helyezzenek égő gyertyát az ablakukba...

TARTÓTISZT Na, ez érdekes, nagyon érdekes.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Micsoda pimaszság! A gyilkosokat ünneplik.

SÁNDOR (*Tovább ír. Fennhangon*) A röpcédulák nyomtatása máris elkezdődött. Az ellenséges személyek beépültek néhány fontos állami nyomdába, ahol különféle, képzettséget nem igénylő állásokat töltenek be. Sikerült elérniük, hogy észrevétlenül sokszorosítsanak... (*Megáll elgondolkozik*) Nem, ez így nem jó, magyartalan. (*Folytatja a gépelést*) Sikerült elérniük, hogy állami, jó minőségű alapanyagokat és technikát felhasználva, munkaidőben nagy mennyiségű, ellenséges propaganda tartalmú nyomdaterméket állítsanak elő és azt a nyomda területéről észrevétlenül kicsempésszék.

TARTÓTISZT Hát ez hihetetlen! Egyre szervezettebbek.

SZABADI ELVTÁRSNŐ Ez már nem játék!

Kopogtatnak. A már ismert RENDŐR lép be, tiszteleg.

RENDŐR Ezredes elvtárs, pár friss jelentést hoztam. *(Átadja az iratokat. Észreveszi SÁNDORT)*
Sanyikám, te is itt vagy?

SÁNDOR Csak benéztem egy kicsit.

RENDŐR Azt hallottátok, hogy mi az abszolút irreális? *(Hatásszünet)* Az úthenger alatt mosolyogni!
(Nevet) Mosolyogni az úthenger alatt! Jó, mi! *(Nevet)*

TARTÓTISZT *(Mogorván)* Mint látja főtörzs elvtárs, éppen dolgozunk! Lelépni! Itt mindenki hülye?

A RENDŐR sietve távozik

Írjad csak nyugodtan Sanyikám!

Sándor folytatja a gépelést. Ezzel egyidejűleg a színpad fokozatosan elsötétül. Mintha hangszóróból hallanánk a színtelen, monoton szavakat

SÁNDOR Tudomásomra jutott még, hogy egyes amatőrszínházi csoportok és rockzenei együttesek is tevékeny részesei a terjesztői hálózatnak. *(SÁNDOR hangja fokozatosan halkul)* Az akció szervezését és kivitelezését hatékony együttműködésben végzik az ellenséges földalatti körökkel, amelyek napi kapcsolatban állnak bizonyos nyugati nagykövetségekkel, például az Amerikai Egyesült Államok...

Hangja teljesen elhal. Sötétség

5.jelenet

1999-et írunk. SÁNDOR lakása, amelyben az eltelt években nem változott semmi. Az asztalon félig teli italosüvegek, gyógyszeres dobozok. Az ágy vetetlen, mindenfelé könyvhalmok, szétszórt papirlapok. A szoba üres. Belép SÁNDOR, szendvicset hoz, leül, beleharap az ételbe, hosszasan rágja a falatot, mintha nem tudná lenyelni. Aztán az ennivaló kifordul a szájából, a padlóra pottyan. SÁNDOR nézi, tanulmányozza ezt a sűrű köpetet, majd lassan elmárgálja a cipőtalpával. A Maradék kenyeret az asztalra löki. Iszik az egyik italos üvegből, gurgulázik, csak kisvártatva nyeli le. Átül az írógéphez, nézi

a belőle kilógó kéziratlapot. Leüt egy betűt. Bámul a papírra kitekeri, visszahajtja. Hirtelen elsírja magát; rövid zokogás. Feláll az íróasztaltól, járkál a szobában, megnyugszik, kifújja az orrát, rágyújt. Csönd. Csengetnek.

SÁNDOR Ki az isten...

Kimegy, ajtót nyit, IMRE lép a szobába

Nem vártalak.

IMRE Látom itt semmi sem változott. *(Csend)* Remélem nem zavarok.

SÁNDOR Nem. Csak nem gondoltam volna, hogy még egyszer látlak az életben.

IMRE leül, SÁNDOR állva marad. Hallgatnak

IMRE Eljöttem. Gondoltam beszélünk kéne.

SÁNDOR Beszélni? Miről?

Csönd

IMRE Hát... erről az egészről. Gondoltam jó lenne, ha személyesen megbeszelnénk egy pár dolgot.

Csönd

SÁNDOR Nem tudom mit mondhatnék. Mit vársz tőlem?

IMRE Nem érzed úgy, hogy... mégis csak mondanod kellene valamit?

SÁNDOR Magyarázkodjak? Nyaljam ki mindenkinek a fenekét? Vagy mi az istent csináljak? Mit akartok tőlem?

IMRE Nem erről van szó Sándor. MI szeretünk téged. Most is szeretünk.

SÁNDOR Ezt a cirkuszt, amit körülöttem műveltek, nem lehet kibírni. A fejemet akarjátok? A meszesgödörbe akartok betenni, erről van szó. Azt akarjátok, hogy megdögöljek. Mindenki engem gyűlöl. Nem tudok úgy kilépni az utcára, hogy... nem tudok egy lépést tenni úgy... Köpködnek, az anyámat szidják, leköpnek, belém törlik a cipőjüket. Velem szórakoznak, mindenki belém rúg. Jön valaki és belém rúg, aztán jön egy másik, az is belém rúg és ennek sose lesz vége. Mit tehettem volna? Te mit csináltál volna, ha a fejedhez nyomják a stukkert?! Nekem a fejemhez szorították a stukkert, hogy szétlövik az agyamat, elhíheted.

IMRE Mellébeszélisz Sándor. Az a baj, hogy mellébeszélisz, bazdmeg.

Csörög az ébresztőóra

SÁNDOR Hat óránként be kell vennem a gyógyszereket.

Idegesen nyitogatja a gyógyszeres dobozokat. Vaktában a tenyerébe ürít néhány tablettát, összerágja, aztán az italosüvegbe kortyolva lenyeli a pirulákat

Miért kéne nekem a nyakamba venni ezt az egész ügyet? Miért pont nekem kéne elvinni az egész rohadt balhét? Az összes szart velem akarjátok lenyeletni? Az én pofámra kenitek?

IMRE Sándor, te csak áldozat vagy...

SÁNDOR Nem tudtok ti semmit. Nektek csak a pofátok nagy!

IMRE Sándor...

SÁNDOR Engem vertek, engem ütöttek, engem tettek tönkre!

IMRE Csak magadról beszélsz.

SÁNDOR Az én életemre ki kíváncsi? Arra, hogy mit csináltak belőlem?! Most jöttek a nyakamra, mint a dögevők. Szaladtok nézni, ahogy elrohadok. Remélem örültök!

IMRE Sándor...

SÁNDOR Én semmiről nem tehetek, értsétek meg, hogy semmiről. A fejemet akarjátok? Ez a rengeteg mocskos újságcikk! A véretem akarjátok? Meg fogjátok látni a véretem is...

IMRE Nem erről szól a dolog, Sándor.

SÁNDOR Ki akartok nyírni. Hatvan éves elmúltam. Megdögölök úgyis. Ki-bejárkállok a diliházból és közben mindenki az én életemben guberál. Tudod milyen gyógyszereket szedek én? (*Csend*) Te is minek jöttél ide? Hogy a szemembe köpj? A szemembe akarsz köpni? Neked van igazad, köpjél le nyugodtan! Köpjél a pofámba, megérdemlem!

IMRE Sándor...

SÁNDOR Ti persze jól jártatok. Veritek a melleket. Nagyra vagytok a demokráciátokkal. Már a Parlamentben bohóckodtok. A mennybe mentetek zenés kísérettel.

IMRE Sándor, te író vagy...

SÁNDOR *(Meg sem hallja)* Azt hiszed, a melósoknak jobb lett?!

IMRE Nem érted, hogy...

SÁNDOR *(Meg sem hallja)* Jobb, ha tőlem tudod, hogy sokkal szarabb lett nekik. Eladtátok a fejük fölül a gyárat, eladtátok mindent. Bezárjátok az összes üzemet, a melós meg mehet a jó kurva anyjába. Ezt akartátok? Gratulálok! *(Szünet)* Hagyjatok ti engem békén! Leszarom a igazságaitokat. Elegem van belőletek!

SÁNDOR megtántorodik, meg kell kapaszkodnia, félig fekvő helyzetben az ágyra dől, kiesik a szájából az égő cigaretta. IMRE felveszi és visszaadja a cigarettát

Most is hogy szédülök, úristen! *(Csend)* Tönkre tettetek! *(Csend. SÁNDOR rosszul van, köhög. Csend)*

IMRE Sándor, én nem ezért jöttem. Legalább hallgass meg, légy szíves! *(Csönd)* Nem azért jöttem, hogy veszekedjünk, hanem... *(Csönd)* Figyelj, én csak annyit szeretnék mondani... Mi megbíztunk benned. Pontosan tudod, mennyire megbíztunk. Minden titkunkat ismerted. De... nem ez az érdekes. Téged sokan szeretünk... Szeretnek és... te nagyon sokkal tartozol ezeknek az embereknek. Értsd meg! Tartozol nekünk, az adósunk vagy, tehát bajban vagy. Én átérzem, mekkora bajban vagy.

SÁNDOR Én világeletemben bajban voltam. Amióta megszülettem bajban vagyok... Ezek az újságcikkek is. Pedig mennyi besúgó volt! A fél ország az volt! Mégis engem vesznek elő és mindenki ezen csámcsog.

IMRE Ez nem igaz! Nem gyűlölnek. Csak nem értik, hogy miért csináltad. Voltak indulatos cikkek, de a többség szeret téged és megbocsájt. A kommunisták régen eltakarodtak, ideje most már szembe nézni a dolgokkal.

Gondolkodnak

SÁNDOR Nem tudok mit kezdeni ezzel. Halott vagyok. Elkéstem. Nekem végem, ebből nem lehet jól kijönni. Ezek a kurva gyógyszerek intéznek el. A múltkor is... Lementem ide a Balszélsőbe, hogy igyak valamit. Lementem, be a kocsmába, és nem volt rajtam semmi. Nem volt rajtam ruha, még egy gatya sem, érted? Egyszál faszban mentem le, ádámkosztűmben és észre se vettem. Ott bent, a kocsmában meg elkezdtek ordibálni velem, hogy milyen undorító vagyok és takarodjak. Undorító a testem. Egy hónapja ki akartam ugrani az ablakon, de visszazuhantam a párkányról, vissza ide a szobába. A kezem

eltört, most vették le a gipszet. A múltkor utaztam a vonaton, gyógyszerrel teletömve. Vadidegeneket szólítottam meg, és a legbelsőbb titkaimat is kifecsegttem nekik. Láttam, hogy iszonyodnak tőlem, érted? Iszonyodnak! Az utcán is. Embereket szólítok meg az utcán, azt se tudom mit mondok nekik, beszélek össze-vissza. Egy kísértet vagyok Imre. Egy zombi.

IMRE Ez hülyeség. Le kell ülnöd és meg kell írnod az igazságot. Mindent. Hogy mi történt veled. Neked ez a szakmád, az igazság kimondása, ha nagyon fáj, akkor is. Ez a kötelességed. Meg kell tenned! Muszáj! Le kell írni mindent, úgy ahogy volt! Akkor megszabadulsz ettől az egésztől.

SÁNDOR Mindent úgysem lehet. És nem is akarom. A teljes igazságot soha nem fogom elmondani. Ez kizárt. Az még rosszabb lenne. Szabad ember már úgysem lehetek.

IMRE Létezik egy olyan irodalmi műfaj, hogy gyónás. Vagy írd regényt, filmet, akármit, a faszom tudja! Értsd meg, hogy nem úszhatod meg máshogy!

SÁNDOR A teljes aljasságot...? *(Néhány pillanattig mérlegli a lehetőséget)* Ezt nem lehet megúszni.

IMRE *(Félreérti)* Én azonnal elkezdeném. A rezsit ki kell fizetni és kész, vége, el van intézve, továbbléphetünk. Egy aljas rendszer bedarált. A gonosz birodalma volt, de most már vége. Ébredj föl! Te sokkal, többet érsz annál, hogy így elsunnyogd a dolgot.

SÁNDOR *(Mutat egy, az ajtó fölötti pontocskára)* Nézd csak ott volt a poloska.

IMRE feláll, megnézi

Én szereltem ki még nyolcvankilencben, ahogy a köztársaságot kikiáltották.

IMRE Aha, világszínvonalú lehetett.

SÁNDOR Most is világszínvonalú. Csak most ti szerelitek be. Úgyhogy hagyjuk a témát.

IMRE *(Magából kikelve üvölt)* Fogd már fel te szerencsétlen, hogy vége van! Érted amit mondok? Nézd a számat! *(Artikulálva)* Annak a világnak vége van! És most mindent be kell vallani!

SÁNDOR Ne üvöltözz velem, te *(szünet)* hülye. *(Csend)* Nem tudom. *(Csend)* Sose lesz vége.

IMRE Ne legyél már ilyen nyálas gyáva fasz!!

SÁNDOR a kezébe temeti az arcát. Hallgatás

SÁNDOR *(Az ujjain át)* Rohadtul szégyellem magam.

Ritmikus, türelmetlen csöngetés hallatszik : Tititi tá tá tititi tá tá tititi

(Elgyötörten) Semmi, csak a Cinege az a kocsmából. Ilyenkor szokott jönni. Mindjárt elintézem.

Kimegy ajtót nyitni. A párbeszéd behallatszik

CINEGE (*Reszelős részeg hangon*) Csak egy kis kenyérhéjat, ha van .

SÁNDOR Nesze. Most csak ez van itthon. Vigyed, ne is lássam!

CINEGE Arany főnököm vagy Sanyikám, csókolom a puha kis kacsódat.

Ajtócsapódás, SÁNDOR visszatér

SÁNDOR Mindig abban bíztam, hogy... (*elhallgat*) Ha tudnád, miket ígértek ezek nekem... Azt hittem élhetek nyugodtan, hagynak dolgozni. Nekem is lehet egy életem és ... békén hagynak... én csak ezért...

IMRE (*Indulatosan*) Tele a tököm az ilyen fausti játszmákkal! Ne magyarázkodj itt, annyira szájalmas vagy! Azt akarod itt beadni nekem, hogy...

SÁNDOR Ez az árulás lírája.

IMRE Inkább a drámája, te pedig megzenésíted és operettet csinálsz belőle! Felnőtt ember vagy, nem egy gyerek, aki cukrot lopott a boltból!

SÁNDOR (*Riadtan*) Ne üvöltözz (*a fal felé mutat*) a szomszédok!

Csend

IMRE Sándor!

Csönd

SÁNDOR Értelmetlen az egész.

IMRE Legalább meg kell próbálni!

SÁNDOR Megpróbálni? Azt mondd?

IMRE Kérlek! Nagyon fontos!

Csend

IMRE A keresztfiad jól van?

SÁNDOR Éli világát. Autóalkatrészekkel seftel. Jól keres. Mindenki éli a világát. *(Szünet)* Ha tudnék szerezni egy rohadt kézbesítői állást... Négykor kelsz, viszont déltől szabad vagy, plusz még a borralaló.

IMRE Szabad...

SÁNDOR Úgysem tudok aludni. De a postánál nincs felvétel. Létszámstop van Azt mondták nem biztatnak. Semmi remény. Jegelni kell a témát. Majd ők hívnak, ha akad valami a környéken. *(Szünet)* Soha többet nem írnék egy betűt se.

IMRE Csak a saját nevedet háromezer-hatszázszor. *(Csend)* Te tudod. Ez az utolsó szavad?

SÁNDOR vállat von, magába roskadva ül, IMRE feláll, távozni készül. Kint az utcán rezesbanda vonul elnyomja a beszélgetők hangját. Valami népünnepély lehet, vidám lárma, zivaj, túlkölés hallatszik, petárdák robbannak. A szín elsötétül, a zenebona elhal.

6.jelenet

2005. Korahajnal. SÁNDOR lakása. Szombati nap. A szoba üres. A fűtés kikapcsolva, hideg van. WC öblítés zaja. Belép SÁNDOR, a ruházata szárnalmas. Több pulóvert visel, mackónadrágot, sapkát, mezítláb van. Az arca hamuszürke. A sötétben tapogatózik, matát, mindenfelé cigarettát keres, végül ablakpárkányon találja meg. Reszkető kézzel rágyújt, ablakot nyit, kifelé fújja a füstöt. Gyorsan, mohón, dohányzik, majd kipöccinti a cigarettát az utcára. Kihajol, nézi, amint a csikk aláhull, utánaköp egy nagyot. Összeborzong. Az ágyhoz megy, de nem fekszik le, csak magára kanyarítja a pokrócot, beburkolózik, leül az ágy végébe, reszket. Manószerűen gubbaszt. Távoli harangszó hallatszik, hat óra van. SÁNDOR a televízióhoz vánszorog, bekapcsolja, majd italt tölt magának egy bögrébe és visszatér az ágyhoz. Az időjárás jelentést hallhatjuk, Aigner Szilárd hangját, miszerint, északi-sarki eredetű, alacsony nyomású légtömegek töltik ki a Kárpát-medencét, a ködhajlam fokozódik, stb. SÁNDOR vacog, hosszú kortyokban nyeli az italt, láthatóan undorodik az íztől. A televízióból reklámfilmek viháncolása hallatszik. SÁNDOR végigfekszik az ágyon. Forgolódik. Magzat pózba húzódik. Váratlanul felül, a gyomrára szorítja a kezét. Böfög. Hányingere van. Kikászálódik az

ágyból, sebesen igyekszik, hogy elérje a WC-t. Odakintről halljuk a görcsös hányás hangjait, panaszos nyögéseket, szitkozódást, szellentést. SÁNDOR visszatér, a száját törölgeti, sóhajtozik, az ágyhoz ér, rádől, mint egy zsák. nézi a tévét, köhög, orrot fúj. Tovább köhög. Fekszik az ágyban. Köp egyet. Egy darabig nyugodtan fekszik, talán elaludt. A tévéből alig hallható egyenletes, nyugodt beszédhangok. Odakint lassan világosodik, SÁNDOR megmoccan, váratlan gyorsasággal felül és a tévére mered. A rendszerint harciasan megnyilvánuló híres író éppen órála beszélget a riporterrel. A híres író hangja fröcsög a gyűlölettől. A következőket hallani: „Az ilyen utolsó mocskos spicliknek semmi keresnivalójuk nincs a magyar irodalomban! És ha ennek az illetőnek van még bőr a képén, amit nem hiszek, akkor azonnal eltakarodik, bebújik valami patkánylukba, soha többé nem vesz tollat a kezébe és egyetlen szót se ír le a jövőben. Vannak még szép szakmák a világon, például elmehet hajlakk szárítónak, vagy gumiforgácsolónak, vagy aminek tetszik.” Míg a híres író beszél, SÁNDOR kiszáll az ágyból, szinte belegyalogol a képernyőbe. Hitetlenkedve bámul, dermedt rémület lesz rajta úrrá. Az arcához kap, zokogni kezd, egész testében rázkódik a sírástól. Kikapcsolja a televíziót, visszamegy az ágyhoz és ráül. Sír. Újra feláll, kimegy, egy demizsonnal tér vissza. Színültig tölti a bögrét, kicsit ki is lötyögteti és azon nyomban felhajtja a tartalmát. Ettől a pillanattól számítva a SÁNDORT alakító színészek a hátralévő időben legalább másfél liter folyadékot kell elfogyasztania. Folyton tölt és fenéig üríti a bögrét. Időnként mélyen belelógatja a nyelvét az italba. Bedugja a nyelvét, kihúzza a nyelvét. Lefetyel, mint egy kutya. Egyszer felkuncog, egyszer elszomorodik és gondolataiba mélyed. Beáll a dementia tremens állapota. Előre, hátra hajlong az ágyon, törökülésben. Egyszerre sír és nevet. Lendíti a bögrét. Az ádámcsutkája ütemesen ugrál. Időnként bizarr kézmozdulatokat tesz, grimaszokat vág. Valami ősi, torokhangú éneket dúdol. Néz bele a világba. Mosolyogni kezd. Az egyik homályos sarokból, megszólal ANDRÁS hangja. SÁNDOR hitetlenül mered oda, majd elfordul, hangosan szürcsölve, kínlódva issza a szeszt. A halántékára súlyt az öklével, a homlokát ütögeti. ANDRÁS előlép a falból, türelmesen vár, míg SÁNDOR újra rá nem néz. Kissé előrébb lép, már jobban látszik. A következő öltözetet viseli: áttetsző, esőköpeny szerű nejlon lepel, egyébként meztelen. Fején flitteres, csúcsos szilveszteri sisak, melyet szoros, a tokájába vágó gumiszalag rögzít. Az arca rikítóan sminkelve.

SÁNDOR (A hangja, mint egy színjőzan emberé) Na mi van, mit akarsz? Mi újság a holdon? Alig ismerek rád. Olvastam valahol, hogy kilencvennégyben meghaltál.

ANDRÁS Egész pontosan ezerkilencszázkilencvennégy október másodikán délelőtt fél tizenegykor, Létavértes külterületén, közúti balesetben.

SÁNDOR Részvétem.

ANDRÁS Köszönöm. Egy perc volt az egész. Az a marha szemből kielőzött egy román kamiont, én félrerántottam a kormányt, de már későn. A kocsit az ütközéstől megpördült, repült vagy hat métert, ne tud meg! Tűzoltók vágták szét, fasírt lett belőlem, kiskanállal kellett összekaparni, ami megmaradt.

SÁNDOR Szerencse, hogy komolyabb bajod nem történt.

ANDRÁS Ja.

Nevetnek

Még jó, hogy egyedül ültem az autóban. Annak a marhának haja szála sem görbült.

SÁNDOR Így szokott lenni.

Elmé láznak. ANDRÁS lassan a színpad közepére sétál. SÁNDOR alaposan szemügyre veszi

SÁNDOR Hát te hogy nézel ki? Mi ez a ronda izé rajtad?

ANDRÁS Soha ne a külsőből ítéld meg! Te mindig is hajlamos voltál arra, hogy az embereket a külsejük után ítéld meg. *(Csönd)* És veled mi van? Látom nagyon nekikeseredtél. Egy ilyen hülye tévéműsor miatt...

SÁNDOR A mesterem volt. A titkos példaképem. Mindig felnéztem rá.

ANDRÁS Miért nem szarod le? Én szarnék rá a helyedben.

SÁNDOR konokul ingatja a fejét

Ez a fickó nettó annyit se ér, mint a kisujjad körme. Hozzád képest egy senki.

SÁNDOR Ne beszélj bele, te nem értesz ehhez.

ANDRÁS Részéről sima szakmai féltékenységről van szó. Egyszerű üzleti leszámolás a konkurenciával, ennyi az egész. Ez egy szar alak. Egy pitiáner senki.

SÁNDOR Nem, nem, nagyon tévedsz, neki van igaza. Teljesen igaza van.

ANDRÁS Hülye vagy te Sanyikám, ma már ne igyál többet!

SÁNDOR reszketeg kézzel a szájához emeli a demizsont, a pálinka lecsorog az állán, a továbbiakban hanyagolja a bögrét

SÁNDOR Minden szava igaz. Egy szar lettem. Az utcán is, ha megyek, összeszarom, összefosom magam. Észre sem veszem és behugyozok. Az utcán. Fényes nappal! Elengedem és észre sem veszem. Végül csodálatosan szarrá változom és szétfolyok az anyaföldön. Rám találnak. Egy fostócsa vagyok. Ez vagyok, egy darab szar. *(Csönd)* Szar, szar, szar, szar, gané... szar. *(Csönd)* Szar. *(Csönd)* Hereizzadmány. *(Csönd)* Egy muro káro, egy halott fasz.

ANDRÁS Hát a szagod mindenesetre... Már bocsáss meg! És hozzá úgy rinyálsz, mint egy kibaszott táncosnő. Mi vagy te, táncosnő? Egy táncosnő vagy Sanyikám?

SÁNDOR *(Megadóan)* Táncosnő vagyok. Táncosnő.

ANDRÁS Az bizony, egy fatökű táncosnő, az vagy, jól mondod. Egy táncosnő, aki maga alá rotytantott. Kész röhej vagy apukám! Tele a bugyi.

Hallgatás

SÁNDOR Nekem befellegzett. *(Szünet)* Kampec dolóresz.

Egyetértő hallgatás

Csak pillanatok kérdése.

ANDRÁS Hát igen. A hátralévő időd hat perc, harminchét másodperc. Már csak *(az órájára pillant)* hat perc, harminchárom másodperc, harminckettő, harmincegy, harminc, huszonkilenc, huszonnyolc. Vészesen fogy az idő.

SÁNDOR meghúzza a demizsont, ANDRÁS le sem veszi a szemét az órájáról

SÁNDOR Szép kis kilátások.

ANDRÁS Egészen pontosan öt perc és negyvenegy másodperc kedves uram. Harminckilenc, harmincnyolc.

SÁNDOR Hagyd abba ezt a visszaszámlálást, unom!

ANDRÁS Négy perc, negyvennégy másodperc. Negyvenhárom, negyvenkettő...

SÁNDOR András, te dobtál föl? Tőled tudták az egészet? A viszonyunkat, úgy értem.

ANDRÁS jóízűen felnevet

Te köptél be...

ANDRÁS Hááát... ezt már sosem fogod megtudni angyalom. *(Ásít)*

SÁNDOR Mindegy. Tökéletesen leszarom. Nem érdekel.

ANDRÁS Látod, ez a helyes hozzáállás az élet nagy titkaihoz!

Hallgatnak

SÁNDOR Már teljesen mindegy. *(Szünet)* Te voltál az egyetlen, akit szerettem. Egyedül téged szerettelek!

ANDRÁS Hát ez rendkívül megtisztelő. *(Ásít)*

SÁNDOR *(Makacsul)* Csak téged és senki mást.

ANDRÁS *(Kevésbé cinikusan)* Kedves tőled. Azt akarod mondani, hogy...

SÁNDOR Nem volt más rajtad kívül.

ANDRÁS Ó, ezt igazán sajnálom. Tényleg nagyon kedves vagy.

ANDRÁS az ágyhoz sétál, leül, SÁNDOR kezébe adja a demizsont, segít neki tartani, megitatja. SÁNDOR mohón nyeli a szeszt, majd ernyedten visszadől a párnára. ANDRÁS az ölébe veszi a fejét, simogatja a haját, nyugtatgatja.

SÁNDOR Elhiszed, ha mondom?

ANDRÁS Jól van már, ne erőlködj! Szükségtelen annyiszor elmondani. *(Szünet)* Embólia. Tudod mi az az embólia?

SÁNDOR Tudom. Egy érkatasztrófa.

ANDRÁS Aggodalomra nincs semmi ok. Dízsírhelyet kapsz a várostól.

SÁNDOR Nagy francokat! Ez a város...ütött, rúgott ahol ért. Lesajnál. Terrorizált. Majd valami árokba hajítanak, rám húznak egy kupac szemetet, vagy állateledel lesz belőlem, oszt jónapot.

ANDRÁS Ahogy te tévedsz! Dízsírhely! *(Ugratja)* Dízsírhely, dízsírhely! Pazar beszédek hangzanak majd el, szép hosszú beszédek, úgy bizony. Mindenki odáig lesz, meg vissza! *(SÁNDOR ajkához emeli a demizsont, itatja)* Ott állnak majd a kollegák, a szakma krémje, rengeteg fotós, a rajongók, a tisztelők. *(Előre kémelel, a tenyerével ernyőzi a szemét)* Ha jól látom... vérzik a szívük. Ott lesz a család. Mindannyian feketében. A családot. Nagyon impozáns lesz. Fagyos szél süvít. Az ágakon zúzmara, a tujákon jégszikra csillog. Olyan hideg lesz, hogy befagy az orrszőr. Mínusz tizennégy fok. Emelkedett lesz. Ünnepeles. A szemekben könny csillog. És a család, legalább egy tucatnyian. Mennyire hasonlítanak rád! Mind ugyanilyen szürke, unalmas, alacsony, falusi. Mintha a klónjaid lennének. *(Megitatja SÁNDORT, az alkohol kétoldalt patakszik az állán. SÁNDOR már nem képes beszélni. ANDRÁS még egy darabig cirógatja, majd feláll, gyöngéden elrendezi SÁNDOR fejét a párnán és*

betakarja a testet. Lábujjhegyen visszasettenkedik a falba, ahonnan jött. SÁNDOR testén remegés fut végig, öklendezik, csuklik, aztán mozdulatlanná válik. A szín fokozatosan elsötétül.